

Greinargerð

með fjárhagsáætlun Reykjavíkurborgar 2021 og fimm ára áætlun 2021 - 2025

Samþykkt í borgarstjórn 15. desember 2020

EFNISYFIRLIT

1. Inngangur borgarstjóra.....	1
2. Efnahagsumhverfi og helstu þjóðhagsforsendur.....	3
3. Markmið og meginniðurstöður.....	6
Fjármálastefna.....	6
Samstæða.....	6
Meginniðurstöður A-hluta.....	12
4. Helstu forsendur um rekstur A-hluta.....	18
Forsendur um fjárheimildir fagsviða.....	18
Langtímaáætlun 2021-2025.....	19
Jöfnunarsjóður.....	20
Launakostnaður.....	22
Lífeyrisskuldbindingar A-hluta.....	22
Fjárhagsaðstoð.....	23
Arður og ábyrgðargjald.....	24
Félagslegt leiguhúsnaði, stofnframlög og húsnaðisstuðningur.....	25
Sala byggingaréttar, sala eigna og gatnagerðargjöld.....	26
Fjárfestingar.....	27
5. fjármögnun fjárhagsáætlunar.....	28
Tillaga um útsvar.....	28
Tillögur um fasteignagjöld.....	30
Tillaga um lántökur.....	33
Viðauki 1: Forsendur uppbyggingaráætlunar 2015-2025.....	34
Viðauki 2: Framsetning og vinnsla fjárhagsáætlunar.....	37
Viðauki 3: Skilgreiningar á hugtökum.....	38
Viðauki 4: Reglur um gerð fjárhagsáætlunar.....	42

1. INNGANGUR BORGARSTJÓRA

Meirihluti Samfylkingar, Viðreisnar, Pírata og Vinstri grænna leggur nú fram sína þriðju fjárhagsáætlun, fimm ára áætlun til 2025, fjármálastefnu til 2030 og áætlun um efnahagslega endurreisn, Græna planið, sem byggir á hugmyndafræði sjálfbærni. Markmið þess er að bregðast rétt við núverandi áskorunum í efnahags- og atvinnumálum og beina fjárfestingu í græna átt. Í loftslagsmálum er lífsnauðsynlegt að komandi áratugur – verði áratugur aðgerða, í Reykjavík og um allan heim.

Árið 2020 hefur einkennst af heimsfaraldri kórónuveirunnar. Veiran hefur farið um heimsbyggðina og skilið eftir sig sviðna jörð. Þegar þetta er skrifað hafa 26 látist hér á landi vegna veirunnar og um ein og hálf milljón látist á heimsvísu. Á sama tíma glímum við við eina dýpstu efnahagskreppu sögunnar. Reykjavíkurborg hefur frá upphafi faraldursins lagt sig fram um að verja viðkvæma hópa og greina stöðuna og mismunandi sviðsmyndir um hvernig hún getur þróast. Áætlanir borgarinnar eru byggðar á opinberum hagspám. Ef við tökum faraldurinn áfram föstum tökum og veitum öflugt viðnám í efnahagsmálum er ég sannfærður um að við getum vaxið hraðar út úr vandanum en nú er spáð. Áætlun borgarinnar til næstu ára er sóknaráætlun.

Græna planið

Græna planið er endurreisnaráætlun borgarinnar út úr faraldrinum. Græna planið er langtímaáætlun um fjármál og fjárfestingu Reykjavíkurborgar. Það byggir á hugmyndafræði um hinar þrjár víddir sjálfbærni: hina efnahagslegu, umhverfislegu og félagslegu. Græna planið byggir á skýrri framtíðarsýn um blómstrandi og kolefnishlutlaust borgarsamfélag þar sem allir geta fundið sér tilgang og hlutverk. Græna planið er sóknaráætlun Reykjavíkurborgar sem dregur saman á einn stað áherslur, helstu lykilverkefni og grænar fjárfestingar í borginni á komandi tíu árum. Það er lagt fram meðfram framlagningu fjárhagsáætlunar og fimm ára áætlunar. Á sama tíma leggjum við fram fjármálastefnu til fimm og tíu ára sem mun vísa veginn út úr kreppunni.

Með Græna planinu erum við að setja af stað fjölda aðgerða sem allar gera ráð fyrir að styrkja sjálfbærni borgarinnar. Við viljum þróa borgina innávið og tryggja kraftmikinn vöxt í uppbyggingu íbúðarhúsnæðis. Við viljum betri almenningsamgöngur með Borgarlínu. Hjólreiðainviði á heimsmaelikvarða. Við viljum ný störf til skamms tíma og græn störf til lengri tíma. Við viljum stóraukið viðhald í leikskólum og grunnskólum. Uppbyggingu fjölda íþróttamannvirkja, nýrra leik- og grunnskóla, nýrra sundlauga og félagslegra íbúða. Stórátak í stafrænni umbreytingu borgarinnar. Orkuskipti í samgöngum og breyttar ferðavenjur. Útivistarsvæðin í Elliðaárdal, Öskjuhlíð, Klambatúni, Austurheiðum fá áningastaði og stígakerfi og götur um alla borg fá gróður á grænna yfirbragð.

Fjármálastefna

Með fjármálastefnu verður til vegvisir út úr kreppunni enda verða fjárhagslegar áskoranir miklar á næstu árum. Fjármálastefnan setur markmið um rekstur og þróun fjármála borgarinnar til lengri og skemmri tíma. Tryggir kröftug viðbrögð og öflugla sókn gegn efnahagssamdrætti og atvinnuleysi og byggir ennfremur á grunngildum um sjálfbærni, varfærni, stöðugleika, festu, fyrirsjáanleika og gagnsæi. Meðal aðgerða er að við ætlum að ná 1% hagræðingu á ári á launakostnað í gegnum aðhaldsaðgerðir og stafræna umbreytingu. Við ætlum í vinnumarkaðsaðgerðir með það að markmiði að skapa störf fyrir fólk sem er á fjárhagsaðstoð eða atvinnuleysisbótum. Við ætlum að bæta nýtingu húsnæðis með aukinni samnýtingu. Þá mun útsvarsgreiðendum fjölga samfara auknu og fjölbreyttu framboði íbúða. Samið verður við ríkið um leiðréttingu á framlögum vegna fatlaðs fólks og farið verður í

aðgerðir til að bæta skattskil í samstarfi við ríkið. Þetta er meðal þess sem fjármálastefnu er ætlað að gera en til hliðsjónar verður alltaf hið samfélagslega mikilvægi þess að borgin láti ekki þá óvissa sem ríkir vegna heimsfaraldurs draga úr viðnámsþrótti borgarinnar og borgarhagkerfisins.

Þakkir til starfsfólks og borgarbúa

Ég vil þakka öllu starfsfólki borgarinnar fyrir árið sem er að líða. Þrekvirki hafa verið unnin á hverjum degi meðal fjölda fólks sem starfar hjá Reykjavík á þessum fordæmalausum tímum. Ég vil sérstaklega nefna framlínustarfsfólk í ummönnun og velferðarþjónustu, kennara og starfsfólk í leik- og grunnskólum, starfsfólk í frístund, sundlaugum og menningarstofnunum, sorphirðu, umhirðu og garðyrkju sem allt hefur þurft að takast á við kórónuveirufaraldurinn hvert á sínum vettvangi. Stjórnendur borgarinnar eiga líka mikið skilið hrós fyrir ótrúlega eljusemi, útsjónarsemi, úthald og metnað fyrir góðri þjónustu á tímum sem þessum. Ég vil ekki síður þakka borgarbúum, nemendum og notendum þjónustu okkar, aðstandendum og samfélaginu fyrir ótrúlega samstöðu sem hefur ítrekað skilað okkur markvissum árangri í sóttvörnum. Ég vona að allir muni eiga gleðileg jól sem vonandi geta verið með eins eðlilegu móti og hægt er. Við horfum líka með tilhlökkun til vorsins og sumarsins og framtíðar án íþyngjandi sóttvarnarráðstafana. Ég er þess fullviss að næsta ár verði gæfuríkt og gott.

Í lokin vil ég þakka samstarfsfólki mínu í hinum samhenta meirihluta Samfylkingar, Viðreisnar, Pírata og VG fyrir frábært samstarf byggt á virðingu og trausti. Í meirihlutasáttmálanum sem við smíðuðum í sameiningu árið 2018 koma markmið okkar skýrt fram um hvert við stefnum. Þessi orð eru gullvæg leiðarljós.

Við ætlum að byggja öflugt og þétt borgarlíf fyrir okkur öll með nægu framboði af húsnæði, sjálfbærum hverfum, heilnæmu umhverfi, skilvirkum samgöngum, fjölbreyttu atvinnulífi og einfaldri, aðgengilegri og lýðræðislegri umsýslu. Við ætlum að auka lífsgæði fólks og búa til borg þar sem það er gott að vera og gera.

2. EFNAHAGSUMHVERFI OG HELSTU ÞJÓÐHAGSFORSENDUR

Forsendur fjárhagsáætlunar

Forsendur fjárhagsáætlunar Reykjavíkurborgar 2021 og fimm ára áætlunar 2021-2025 byggja á þjóðhagsspá Hagstofu Íslands frá 1. október sl. Forsendur um vinnumagn í Reykjavík eru settar af fjármála- og áhættustýringarsviði og taka þær mið af þjóðhagsspá. Vakin er athygli á því að rammaúthlutun fagsviða var stuðst við verðbólguforsendur m.v. þjóðhagsspá frá 26. júní sl.

Forsendur fjárhagsáætlunar og fimm ára áætlunar

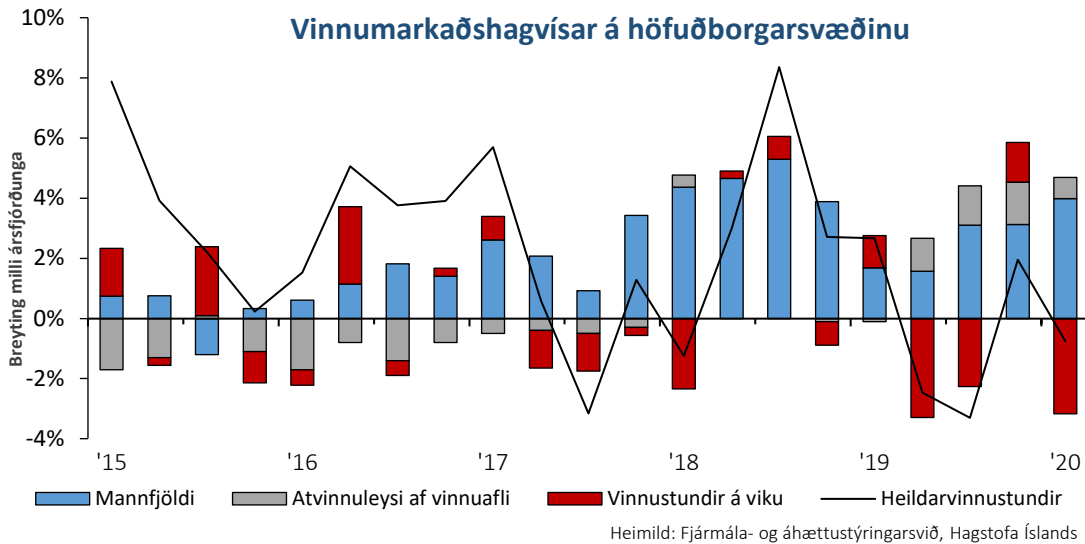
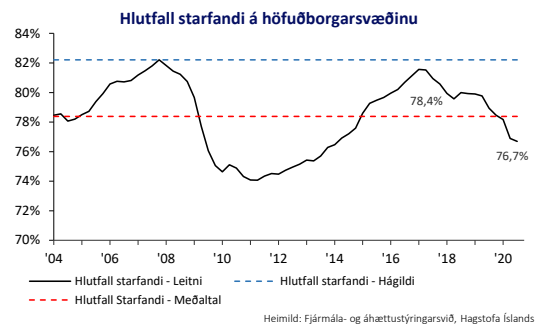
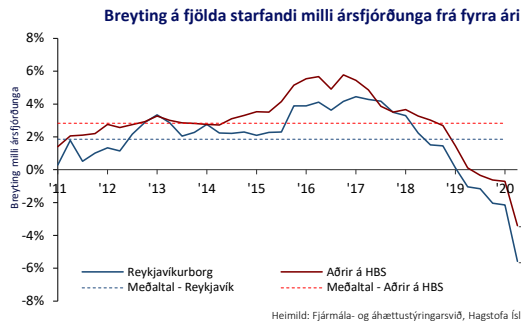
Breytingar milli ársmeðaltala %	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Einkaneysla	-5,0	4,2	3,3	2,6	2,6	2,5
Samneysla	2,8	1,8	1,9	1,8	1,7	1,8
Fjármunamyndun	-8,9	5,5	2,4	3,5	1,4	2,1
Útflutningur vöru og þjónustu	-30,0	17,1	8,6	6,7	5,2	3,6
Innflutningur vöru og þjónustu	-23,2	17,4	7,9	6,6	4,3	2,8
Verg landsframleiðsla	-7,6	3,9	3,1	2,6	2,5	2,5
Atvinnuleysi, % af vinnuafli	7,8	6,8	6,2	5,4	5,0	4,6
Vísitala neysluverðs	2,8	2,7	2,6	2,5	2,5	2,5
Gengisvísitala (hækkun = veiking krónu)	11,6	-1,1	-0,5	0,0	0,0	0,0
Þróun launa	1,2	5,2	5,3	4,2	4,2	4,2

Efnahagshorfur

Síðustu mánuðir eiga sér enga hliðstæðu í íslensku efnahagslífi. Heimsfaraldur kórónuveiru Covid-19 hefur haft áhrif á starfsemi fyrirtækja í nær öllum atvinnugreinum og leitt til uppsagna fjölda starfsfólks auk þess sem hlutabótaleiðin hefur verið töluvert nýtt. Hagstofan spáir samdrætti á vergri landsframleiðsla um 7,6% á árinu sem yrði mesti samdráttur á síðustu 100 árum. Mikill samdráttur hefur verið í atvinnuvegafjárfestingu, íbúðafjárfestingu, einkaneyslu, inn- og útflutningi á meðan umtalsverð aukning hefur verið í opinberri fjárfestingu sem rekja má til viðbragða stjórnvalda við faraldrinum. Samkvæmt spánni er búist við viðsnúningi á næsta ári með vexti í landsframleiðslu 3,9% og á bilinu 2,4 - 3,1% út spátímabilið.

Atvinnuleysi á landinu hefur aukist mikið og búist er við að það verði um 7,8% að meðaltali á árinu 2020. Samhliða bjartari horfum í hagvexti er gert ráð fyrir minnkandi atvinnuleysi eða um 6,8% á næsta ári og 6,2% árið 2022. Á höfuðborgarsvæðinu hefur atvinnuleysi aukist jafnt og þétt undanfarin 2 ár og var 10,1% í október sl. Þrátt fyrir spá um aukinn hagvöxt á næstu árum verður atvinnuleysi þó áfram nokkuð hátt sögulega séð. Samhliða auknu atvinnuleysi hefur eftirspurn eftir fjárhagsaðstoð aukist mikið á árinu og má búast við að notendum fjárhagsaðstoðar fjölgi mikið næstu árin.

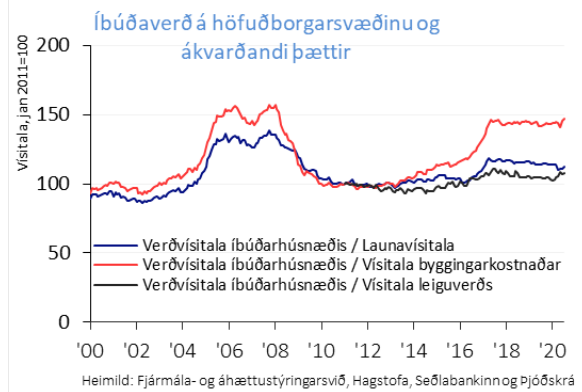
Þegar rýnt er í vinnumarkaðstölfræði sést að fjölda starfandi í Reykjavík hefur fækkað síðustu sex ársfjórðunga miðað við sama ársfjórðung árinu á undan. Hlutfall starfandi á höfuðborgarsvæðinu hefur einnig lækkað mikið og er núna undir langtímameðaltali.

Vísitala neysliverðs hefur verið yfir 3% frá því í júlí eftir að hafa verið í kringum verðbólumarkmið fyrri hluta árs. Aukna verðbólgu má rekja til lækkunar á gengi krónunnar sem hefur gefið eftir og veikst um 14,7% frá upphafi árs til seinni hluta nóvember. Gert er ráð fyrir að gengi krónunnar í ár veikist um 10,4% að meðaltali frá fyrra ári en Hagstofan gerir ekki ráð fyrir miklum gengisbreytingum á áætlunartímabilinu 2021-2025. Hagstofan gerir ráð fyrir að árið 2021 verði verðbólga 2,7% en eftir það muni verðbólga hjaðna og nálgast 2,5% verðbólumarkmið Seðlabanka Íslands.

Eftir umtalsverða hækkun íbúðaverðs frá árinu 2011 fór að draga úr hækkunum frá 2018 og hafa þær verið nokkuð stöðugar í um það bil 3,5% síðan þá. Ársþækkun íbúðaverðs reyndist um 5% í ágúst. Miklar vaxtalækkunar halda uppi eftirspurn á íbúðamarkaði þrátt fyrir frost í hagkerfinu. Hagstofan birtir ekki spá um íbúðarverð en viðskiptabankarnir spá fyrir um raunbreytingu íbúðaverðs. Arion banki og Íslandsbanki spá því að raunverð íbúðarhúsnæðis hækki frá 2020 og til og með 2023. Verð á atvinnuhúsnæði hefur hins vegar lækkað umtalsvert það sem af er ári. Verðvísitala atvinnuhúsnæðis lækkaði um 21% á milli ára samhlíða miklum samdrætti í veltu. Ekki liggur fyrir spá um verð á atvinnuhúsnæði og er töluverð óvissa um verðþróun næstu ára. Vísbendingar eru um að umsvif á byggingarmarkaði hafi dregist saman sé litið til kranatalningar Vinnueftirlitsins og minni innflutnings á byggingarefni. Ef fyrstu 8 mánuðir ársins eru bornir saman við sömu mánuði í fyrra þá hefur byggingarkrönum í notkun fækkað um 13%. Hagstofan gerir ráð fyrir að íbúðafjárfesting dragist saman um 14% á þessu ári og um 1% á næsta ári. Þá er gert ráð fyrir að íbúðafjárfesting muni aukast um 9% árið 2022 og að á árinu 2023 verður hóflegur vöxtur eða um 3,4%.

Launavísitala hefur hækkað meira en íbúðaverð en árshækkun vísitölunnar var 6,7% í lok október. Vísitalan tók nokkurn kipp í apríl sl. vegna áhrifa lífskjarasamninganna en þeir voru gerðir í byrjun apríl 2019 og gilda til 1. nóvember 2022. Samið var um hófsamar launahækkunir sem skyldu stuðla að auknum verðstöðuleika og lægra vaxtastigi. Forsendur samninganna voru metnar í september 2020 og var niðurstaðan sú að þeir gilda áfram. Hagstofan gerir ráð fyrir launavísitalan verði 5,6% í ár og á bilinu 5,3-5,6% 2021 og 2022.

3. MARKMIÐ OG MEGINNIÐURSTÖÐUR

FJÁRMÁLASTEFTA

Samhliða framlagningu frumvarps að fjárhagsáætlun og fimm ára áætlun Reykjavíkurborgar 2021 – 2025 er lögð fram tillaga að fjármálastefnu Reykjavíkurborgar til næstu 10 ára þ.e. 2021-2030. Í tillögu að fjármálastefnu eru sett fram sérstök markmið sem fela í sér viðbrögð við því fjárhagslega áfalli sem Covid-19 hefur í för með sér fyrir borgarsjóð í ár og á næstu árum. Markmiðin miða öll að því að Reykjavíkurborg endurheimti fjárhagslegan styrk sinn.

SAMSTÆÐA

Fjárhagsáætlun sveitarfélaga skal leggja fram í samræmi við fjármálakafla sveitarstjórnarlaga nr. 138/2011. Skv. 64. gr. sveitarstjórnarlaga nr. 138/2011 m.s.br. ber sveitarstjórn að sjá til þess að rekstri, fjárfestingum og ráðstöfun eigna og sjóða sé þannig hagað á hverjum tíma að sveitarfélagið muni til framtíðar geta sinnt skyldubundnum verkefnum sínum. Til að fullnægja þessari skyldu er sveitarfélögum gert að fylgja eftirfarandi fjármálareglum:

- 1) **Jafnvægisviðmið:** Samanlögð heildarútgjöld samstæðu til rekstrar séu á hverju þriggja ára tímabili ekki hærrí en nemur samanlögðum reglulegum tekjum.
- 2) **Skuldaviðmið:** Heildarskuldir og skuldbindingar samstæðu séu ekki hærrí en 150% af reglulegum tekjum¹.

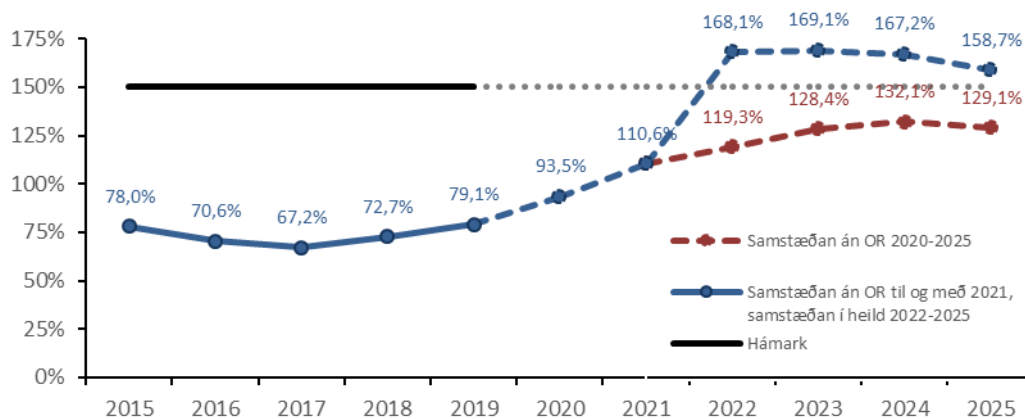
Skuldaviðmið er sett fram með hliðsjón af reglugerð 502/2012 með breytingum skv. reglugerð 458/2018.

Með lögum nr. 25/2020 um breytingu á ýmsum lögum til að mæta efnahagslegum áhrifum heimsfaraldurs kórónuveiru er sveitarstjórnnum veitt heimild til að víkja frá ákvæðum 1. og 2. tölul. 2. mgr. 64. gr. laga nr. 138/2011 árin 2020 – 2022. Gert er ráð fyrir að þessi heimild verði framlengd til loka árs 2025. Í þessu felst að ofangreind jafnvægis- og skuldaviðmið eru ekki bindandi umrætt tímabil.

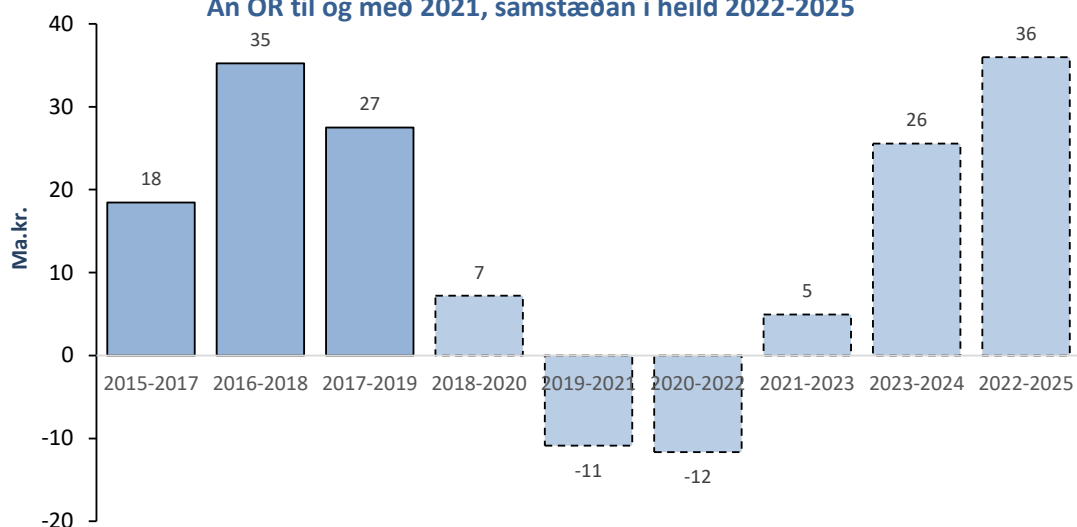
¹ Sjá útreikningsaðferð í viðauka 3

Skuldaviðmið samstæðu
 Án OR til og með 2021, samstæðan í heild 2022-2025

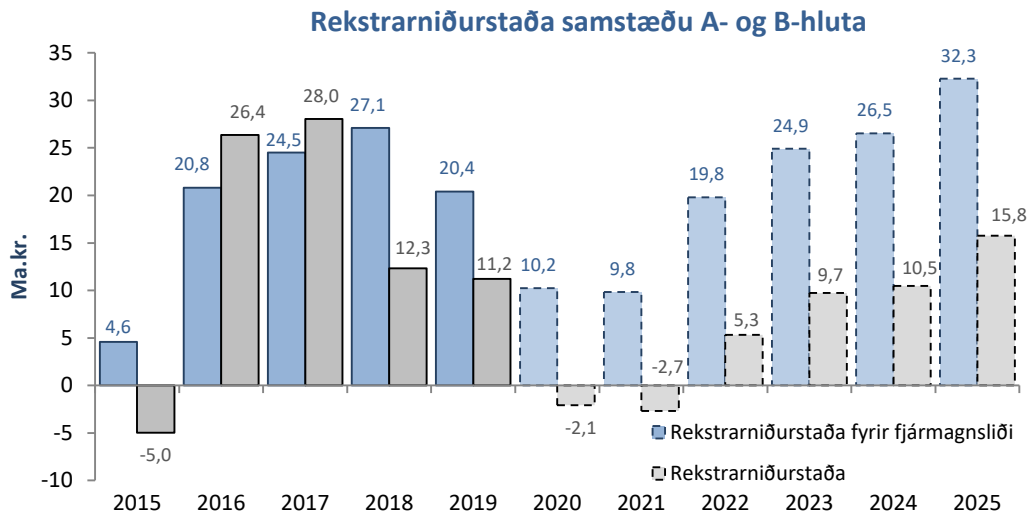
- Skuldaviðmið er skv. fjárhagsáætlun 2021 talsvert undir gildandi viðmiði, en fer yfir viðmiðið þegar OR er tekin inn í útreikninginn frá árinu 2022 og er það til samræmis við reglugerð 458/2018. Rauða línan sýnir þróunina ef OR er áfram utan skuldaviðmiðs.
- Samkvæmt tillögu að fjármálastefnu Reykjavíkurborgar er gert ráð fyrir að skuldaviðmið samstæðu verði komið undir 150% árið 2027.

Uppsöfnuð þriggja ára rekstrarniðurstaða samstæðu
 Án OR til og með 2021, samstæðan í heild 2022-2025

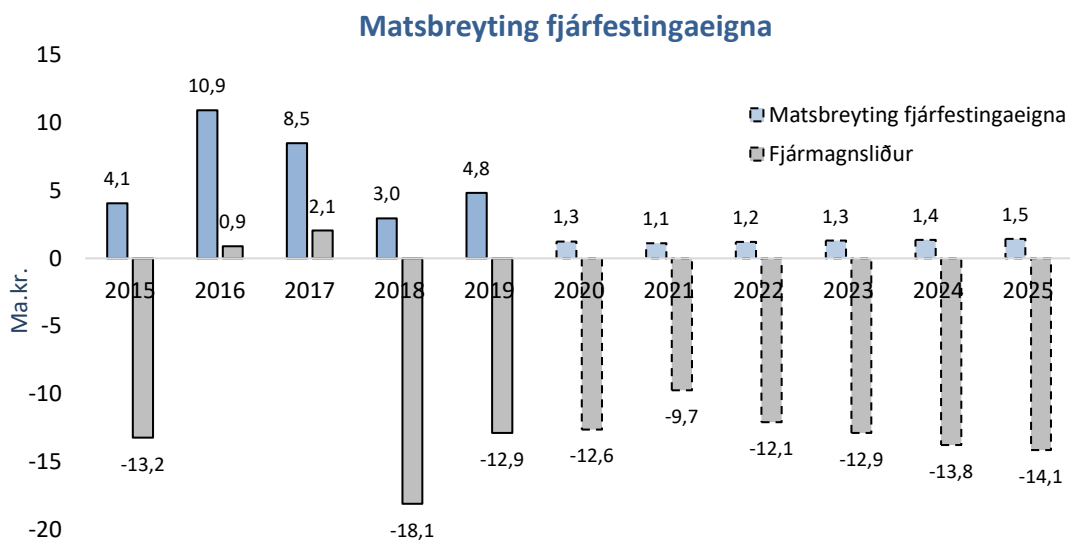

- Jafnvægisviðmiði verður ekki mætt tímabilið 2019-2021 né heldur tímabilið 2020-2022. Ástæða þess að ekki tekst að mæta viðmiðinu er það fjárhagslega áfall sem fyrirsjáanlegt er að Covid-19 hafi í för með sér á afkomu árána 2020 og 2021.
- Áætlun gerir hins vegar ráð fyrir því að strax á tímabilinu 2021-2023 verði jafnvægisviðmiði mætt í rekstri samstæðu A-hluta og B-hluta Reykjavíkurborgar.

Hér á eftir eru raktar meginniðurstöður fjárhagsáætlunar fyrir árin 2021 og fimm ára áætlunar 2021 - 2025 á breytilegu verðlagi í myndum og töflum. Áætlaðar niðurstöður A-hluta fyrir árið 2020 (útkomuspá) byggja að mestu á endurskoðaðri áætlun ársins en áætlaðar niðurstöður B-hluta fyrirtækja byggja á útkomuspá þeirra.

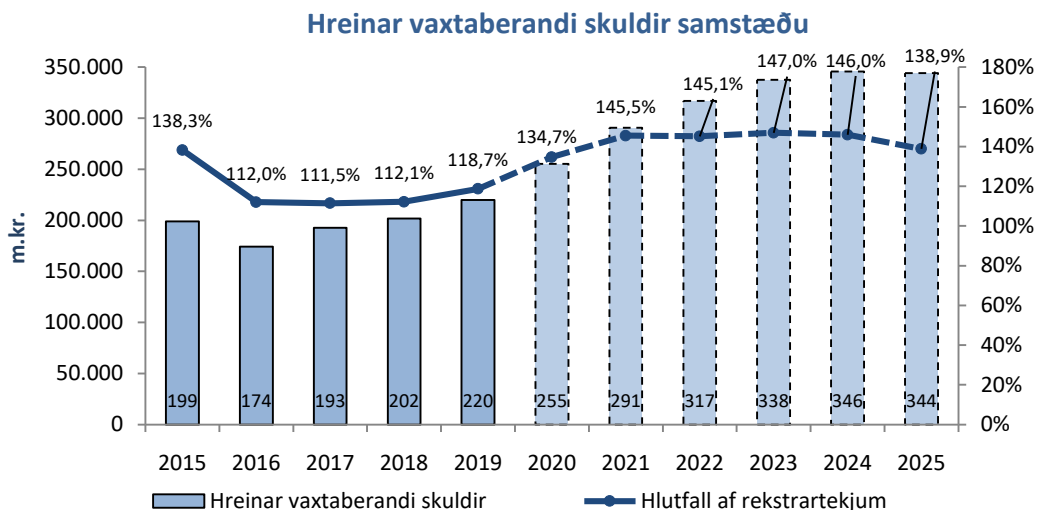
- Áhrif efnahagskreppunnar sem skapast hefur vegna Covid-19 birtast með skýrum hætti árin 2020 og 2021.
- Árið 2021 er gert ráð fyrir 9,8 ma.kr. afgangi fyrir fjármagnsliði en 2,7 ma.kr. halla eftir fjármagnsliði. Halla ársins má rekja til rekstrarniðurstöðu A-hluta.

- Matsbreytingar fjárfestingaeigna hjá Félagsbústöðum hf. fylgja fasteignamati. Ekki er gert ráð fyrir miklum breytingum á þeim á áætlunartímabilinu.
- Fjármagnsliðir tóku miklum breytingum milli 2017 og 2018. Spár gera ráð fyrir litlum breytingum á gengi og álverði á áætlunartímabilinu og því ekki gert ráð fyrir að fjármagnsliðir breytist mikið.

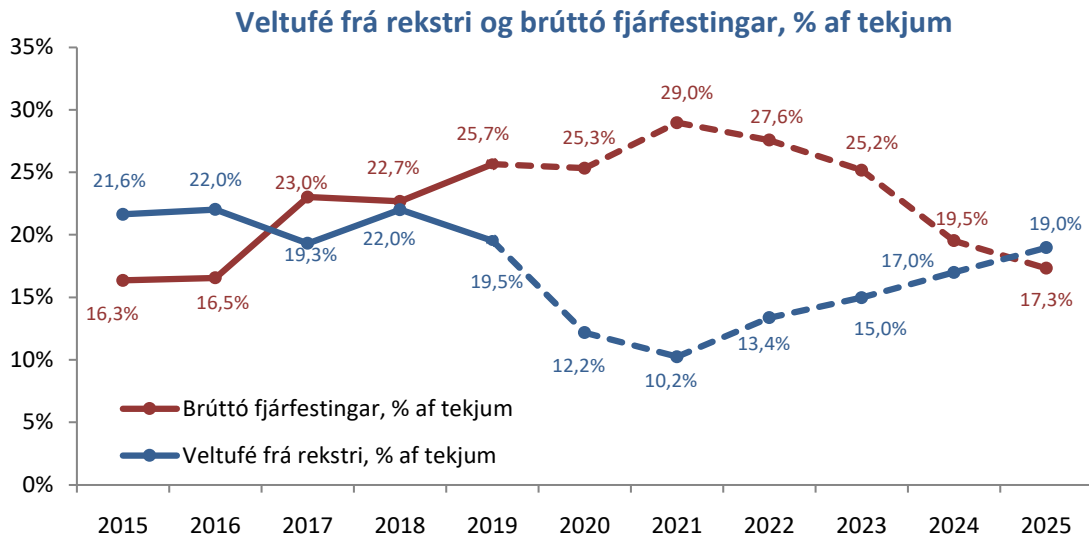
Fjárfestingar samstæðu (ma.kr.)	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
A-hluti	9,5	9,5	15,4	19,4	16,0	20,3	28,6	33,0	32,7	20,9	19,2
Orkuveita Reykjavíkur	10,2	12,4	19,3	15,9	21,9	18,5	21,2	18,5	16,9	17,9	16,3
Faxaflóahafnir	0,9	1,9	1,7	1,5	1,5	2,3	1,0	0,9	2,3	2,4	2,9
Félagsbústaðir	2,4	1,3	4,0	3,0	4,2	5,1	4,9	5,0	3,4	3,5	3,6
Sorpa	0,2	0,3	0,6	1,2	4,1	1,4	0,7	0,7	1,1	0,9	0,2
Strætó	0,4	0,1	0,3	0,8	0,1	0,3	0,7	0,5	0,5	0,5	0,5
Önnur fyrirtæki og innri viðskipti	-0,1	0,2	-1,6	-0,9	-0,3	0,1	0,7	1,6	0,8	0,3	0,3
Fjárfestingar brúttó	23,5	25,7	39,8	40,8	47,5	48,0	57,8	60,2	57,8	46,2	42,9
Hlutfall af tekjum %	16,3%	16,5%	23,0%	22,7%	25,7%	25,3%	29,0%	27,6%	25,2%	19,5%	17,3%

- Árin 2021-2023 einkennast af miklu fjárfestingaráttaki A-hluta, Orkuveitu Reykjavíkur og Félagsbústaða sem er hluti af viðspyrnu Reykjavíkurborgar og fyrirtækja hennar vegna efnahagskreppunnar.
- Fjárfestingar í lok tímabils fimm ára áætlunar eru háðar töluverðri óvissu.
- Nánari upplýsingar um fjárfestingaverkefni A-hluta má finna í talnahefti fjárhagsáætlunar og um fjárfestingaverkefni fyrirtækja í samstæðu í greinargerð fagsviða og B-hluta fyrirtækja.

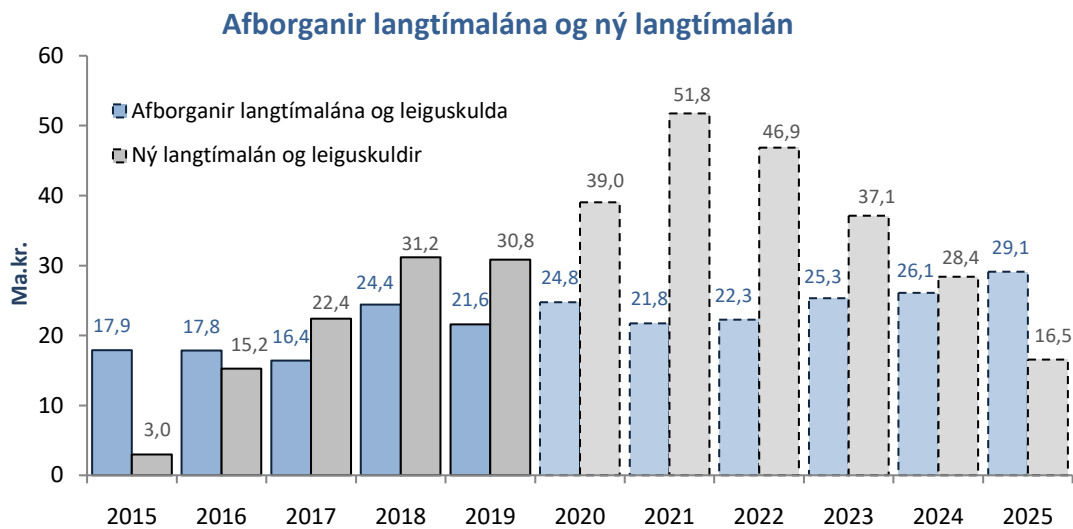
Hreinar vaxtaberandi skuldir eru skilgreindar sem langtímaskuldir og leiguskuldir ásamt næsta árs afborgun þeirra að frádregnum, langtímakröfum og næsta árs afborgun þeirra, verðbréfaeign og bundnum bankainnviðum ásamt handbæru fé.

- Myndin endurspeglar lántökur vegna fjárfestingaráttaks A-hluta og fyrirtækja í B-hluta sem ætlað er til að mynda viðspyrnu gegn áhrifum efnahagskreppunnar.
- Í samræmi við fjármálastefnu Reykjavíkurborgar lækka hreinar vaxtaberandi skuldir undir lok tímabilsins.

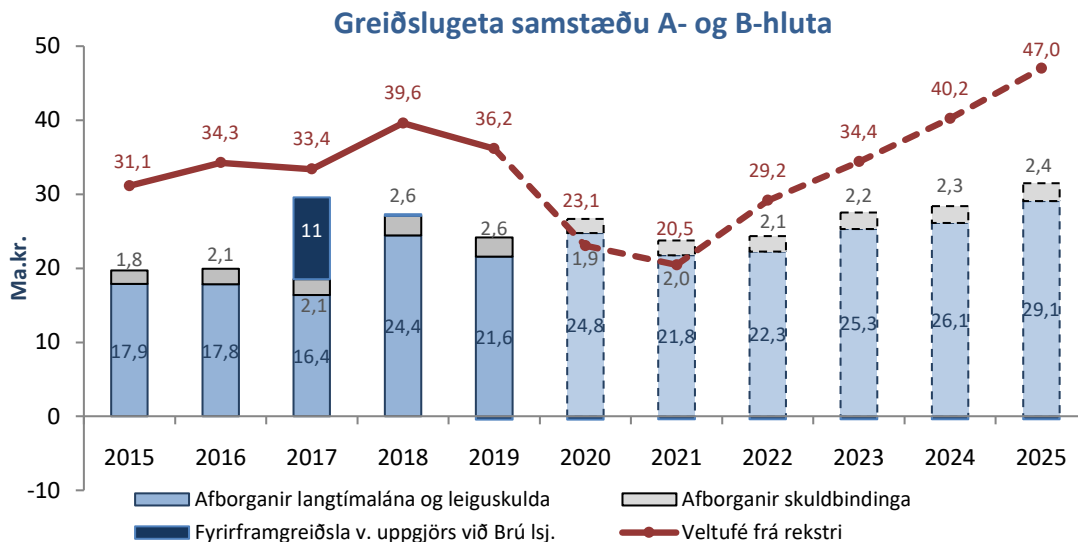

Veltufé frá rekstri lýsir svigrúmi sem samstæðan hefur til að standa við greiðsluskuldbindingar sínar og til fjárfestinga.

- Myndin sýnir fall í veltufé frá rekstri sem hlutfall af tekjum einkum á árunum 2020-2021 sem lýsir sterklega áhrifum yfirstandandi efnahagskreppu á rekstur samstæðunnar. Hlutfall veltufjár frá rekstri af tekjum er lágt árin 2020-2021 en fer þá að stíga á ný.
- Brúttó fjárfesting sem hlutfall af tekjum er há allt tímabilið og skýrist af sóknaráætlun í forni fjárfestingaráttaks sem Reykjavíkurborg og lykilfyrirtæki borgarinnar hafa stillt upp í því skyni að að efla atvinnu og tekjusköpun til framtíðar.

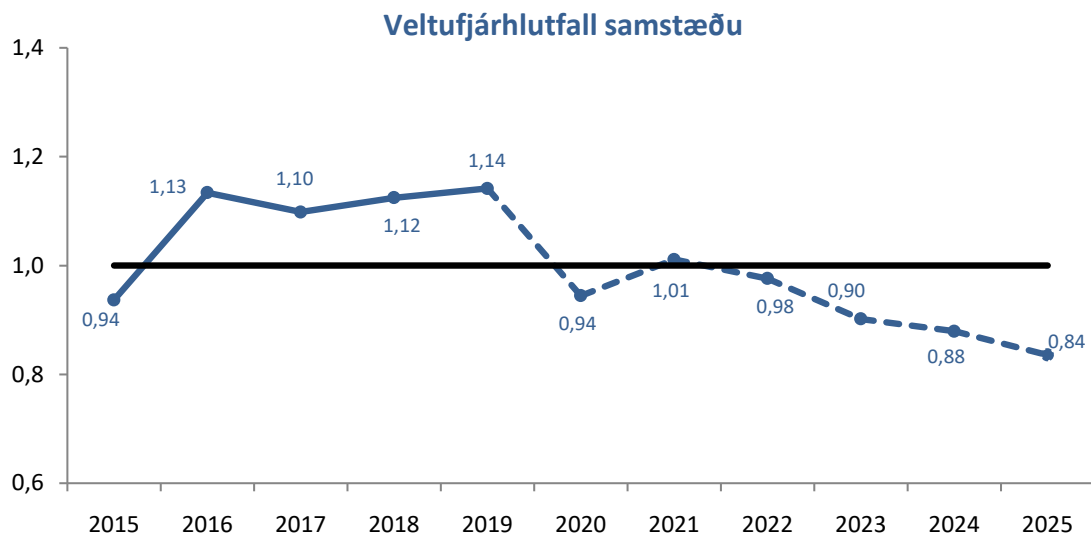

- Á tímabilinu 2010-2016 var áhersla lögð á aðhald í fjárfestingum og niðurgreiðslu skulda sem endurspeglast í að afborganir langtímalána samstæðu voru langt umfram lántökur
- Frá 2017 hafa lántökur aukist í takt við auknar fjárfestingar og endurfjármögnun erlendra lána Orkuveitu Reykjavíkur. Reiknað er með að lántökur fari lækkandi þegar líður á seinni hluta áætlunartímabilsins.
- Í samræmi við fjármálastefnu Reykjavíkurborgar hefst niðurgreiðsla skulda að nýju undir lok tímabils.

Á myndinni hér að framan er lýst getu samstæðu A- og B-hluta til að standa við samningsbundnar afborganir lána og skuldbindinga. Greiðslugetan er jafnframt mælikvarði á svigrúmið sem rekstur veitir til að sinna nauðsynlegri fjárfestingaþörf samstæðu.

- Áhrif efnahagskreppunnar eru mikil á rekstur borgarinnar sem sést af falli veltufjár frá rekstri í krónum talið árin 2020-2021.
- Frá og með árinu 2022 vex greiðslugeta samstæðu og veitir þannig aukið svigrúm til að standa undir afborgunum af lánum og skuldbindingum í samræmi við markmið fjármálastefnu.
- Sterk greiðslugeta samstæðu er nauðsynleg til að draga úr lausafjánhættu.

Veltufjárhlutfall er reiknað sem hlutfall veltufjármuna á móti skammtímaskuldum og sýnir hæfi til að inna af hendi greiðslur á næstu tólf mánuðum.

- Æskilegt er að veltufjárhlutfall í samstæðu sé a.m.k. 1,0. Veltufjárhlutfall undir 1,0 á seinni hluta tímabilsins kann að endurspeglar mikilvægi þess að endurskipuleggja lántökur til að tryggja sjóðstreymi.

MEGINNIÐURSTÖÐUR A-HLUTA

Grundvallarhlutverk A-hluta Reykjavíkurborgar er að veita íbúum Reykjavíkur góða þjónustu með sem hagkvæmustum hætti og leggja með skýrri framtíðarsýn í fjármálum grunn að auknum lífsgæðum borgarbúa til lengri og skemmri tíma. Framtíðarsýn í fjármálum þarf að miða að agaðri og ábyrgri ráðstöfun fjármuna með sjálfbærni í rekstri og fjármögnun fjárfestinga A-hluta að leiðarljósi.

Í tillögu að fjármálastefnu Reykjavíkurborgar er lagt til að sett verði eftirtalin markmið fyrir tímabilið 2021-2025.

- Halli á rekstri A-hluta og samstæðu fari ekki umfram **10%** af tekjum á hverju ári.
- Skuldaviðmið A-hluta og samstæðu fari ekki yfir **200%** af tekjum á hverju ári.
- Veltufé frá rekstri dugi a.m.k. fyrir afborgunum langtímalána, leiguskuldbindinga og lífeyrisframlagi fyrir lok tímabilsins.

Til viðbótar við markmiðin í fjármálastefnu er sett fram eftirfarandi markmið um handbært fé.

- Í fimm ára áætlun er miðað við 7 ma.kr. sem lágmarksstöðu handbærs fjár.

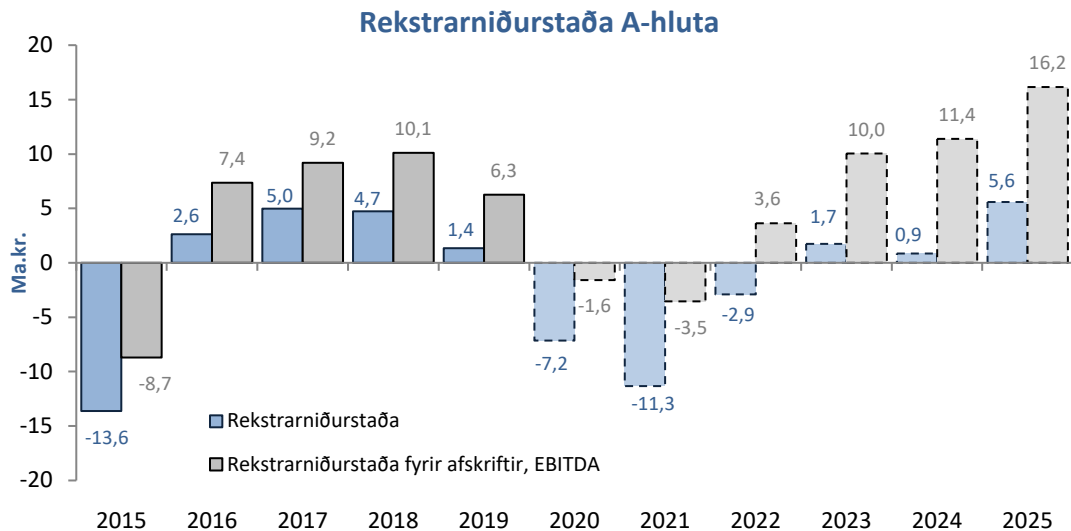
Aðgerðaráætlun árin 2021-2025

Með framlagningu fjárhags- og fimm ára áætlunar er lögð fram áætlun um efnahagslega endurreisn, Græna planið, sem mun skila skila margvíslegum jákvæðum áhrifum á rekstur borgarinnar.

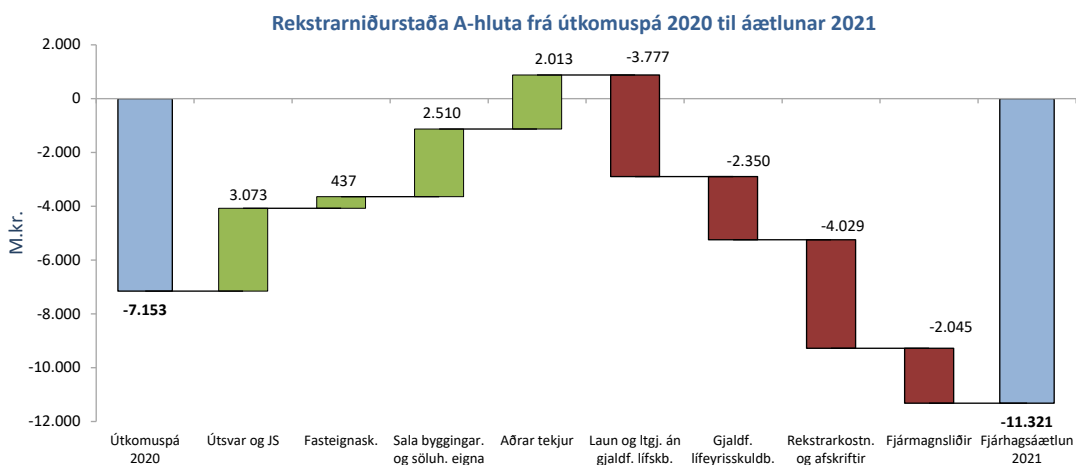
Til að ná framangreindum markmiðum hefur jafnframt verið sett eftirfarandi aðgerðaráætlun:

1. Ná fram 1% hagræðingu á ári á launakostnað í gegnum aðhaldsaðgerðir og stafræna umbreytingu.
2. Einungis verði verðbættar samningsbundnar skuldbindingar og hagræðingu náð í rekstri með miðlægum innkaupum og aðhaldsaðgerðum.
3. Settar verði á fót vinnumarkaðsaðgerðir með það að markmiði að skapa störf fyrir einstaklinga sem eru á fjárhagsaðstoð eða atvinnuleysisbótum.
4. Stuðlað verði að bættri nýting húsnaðis með aukinni samnýtingu.
5. Tryggja óhindrað framboð íbúða og húsnaðis með skipulegri þróun nýrra hverfa sem laðar að íbúa og eflir tekjustofna.
6. Leitað verði samninga við ríkið um leiðréttingu á framlögum vegna þjónustu við fatlað fólk.
7. Fjármagnsskipan fyrirtækja borgarinnar verði endurskoðuð.
8. Farið verði í aðgerðir til að bæta skattskil m.a. í samstarfi við ríkið.

Hér á eftir eru raktar meginniðurstöður fjárhagsáætlunar A-hluta fyrir árin 2021 og fimm ára áætlunar 2021-2025 á breytilegu verðlagi í myndum og töflum.

- Rekstrarniðurstaðan skv. fimm ára áætlun er lakari en síðustu fimm ár sem rekja má til efnahagskreppunnar í kjölfar Covid-19. Athygli er vakin á jákvæðum vexti EBITDA frá árinu 2022.
- Á árinu 2020 nemur tekjufall 12,5 ma.kr. miðað við áætlun og útgjöld aukast um 2,6 ma.kr. þannig að viðsnúningurinn til hins verra nemur rúmlega 15 ma.kr.
- Gert er ráð fyrir að tekjustofnar borgarinnar verði áfram veikir á árinu 2021 og 2022 og útsvarið nái ekki fyrri styrk fyrr en árið 2025.
- Áætlað er að vaxandi fjöldi einstaklinga leiti til borgarinnar um fjárhagsaðstoð á árinu 2021 og 2022. Myndin dregur fram þung áhrif af aukinni þjónustu, einkum í sviði velferðarmála, vegna skuldbindinga sem lagðar eru á sveitarfélög með lagasetningu og reglugerðum án þess að tekjustofnar séu styrktir.
- Frá og með árinu 2022 er gert ráð fyrir batnandi rekstrarniðurstöðu sem skýrist m.a. af aðgerðaráætlun til næstu fimm ára sem á að hafa jákvæð áhrif á bæði tekjur og útgjöld borgarinnar.

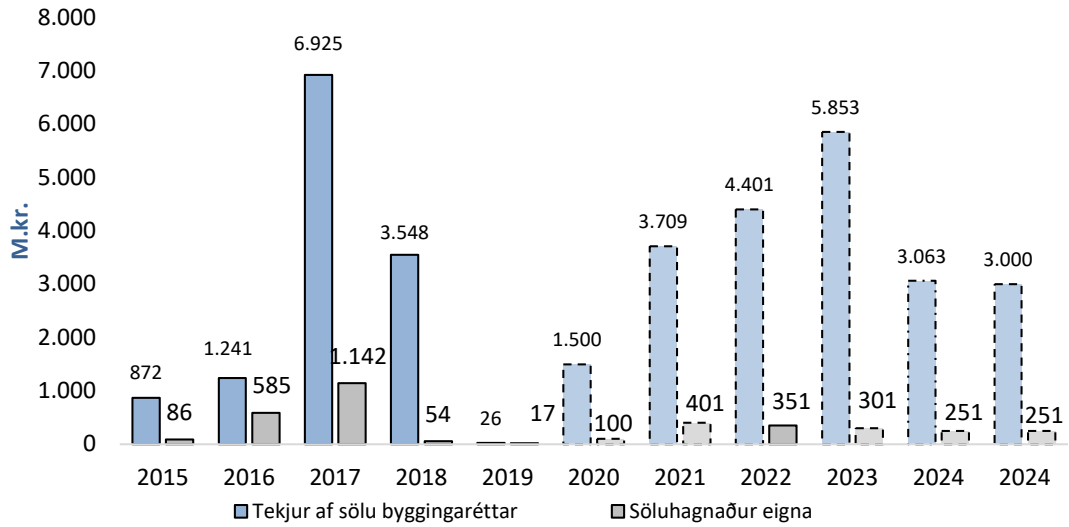

Myndin sýnir breytingar á helstu tekju- og útgjaldaliðum rekstrar á milli ára og leiðir út niðurstöðu ársins 2021 m.v. 2020.

- Vakin er athygli á að hækkun launakostnaðar nemur hærrí fjárhæð en samanlögð hækkun skatttekna. Ástæður þess má rekja til veiks útsvarsstofns og lækkunar álagningarhlutfalls fasteignaskatta á atvinnuhúsnæði. Jafnframt hækkar annar rekstrarkostnaður mikið einkum vegna aukinna útgjalda til fjárhagsaðstoðar.

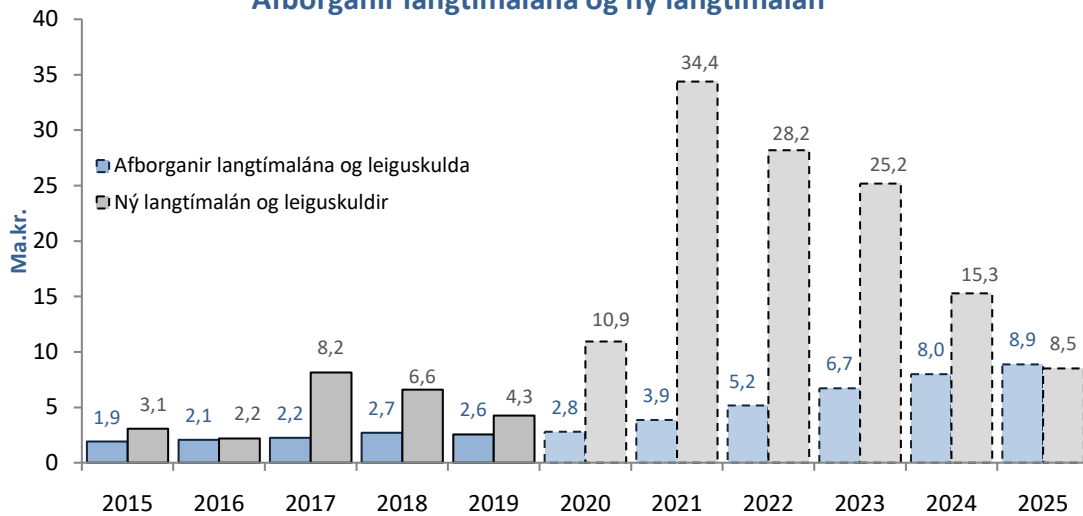

Tekjur af sölu byggingaréttar og söluhagnaður eigna A-hluti

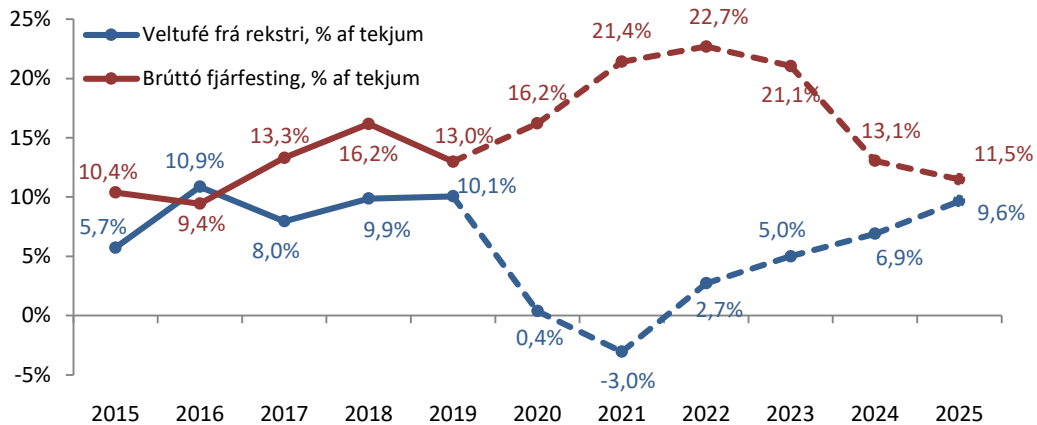
- Árin 2021-2023 er gert ráð fyrir töluverðum vexti tekna vegna sölu byggingaréttar sem aðallega má rekja til uppbyggingar á almennu leiguhúsnæði. Á móti þessum tekjum leggur borgin til stuðning við þessa uppbyggingu í formi stofnframlaga.

Afborganir langtímalána og ný langtímalán

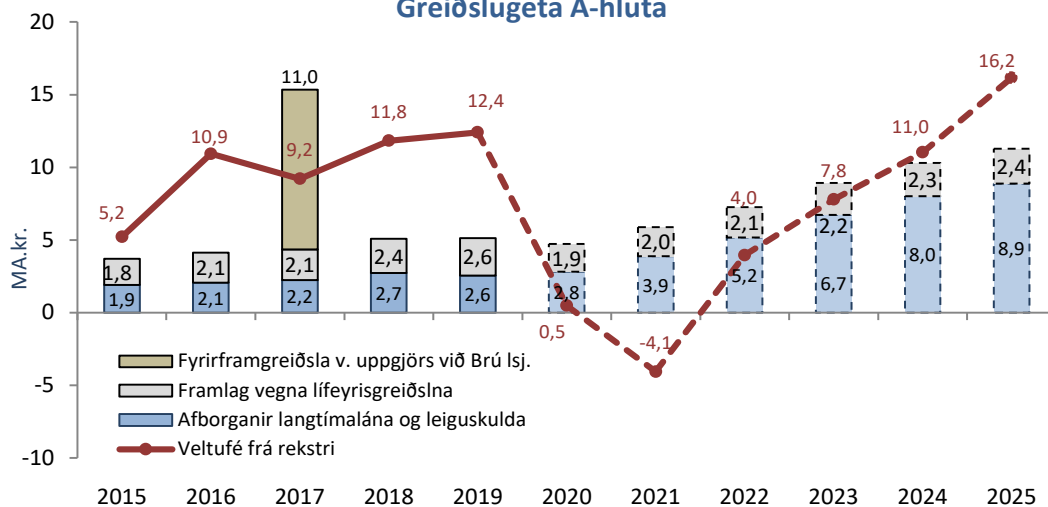
- Á tímabilinu 2010-2016 var lögð áhersla á aðhald í fjárfestingum. Frá árinu 2017 hafa fjárfestingar aukist töluvert með auknum lántökum.
- Mikil aukning er ráðgerð í lántökum vegna fjárfestingaráttaks borgarinnar næstu árin sem viðsýrna gegn atvinnuleysi með því að flýta fjárfestingum.
- Frá og með árinu 2025 er gert ráð fyrir að niðurgreiðsla skulda hefjist í samræmi við tillögu að fjármálastefnu borgarinnar.

Veltufé frá rekstri og brúttó fjárfestingar, % af tekjum, A-hluti

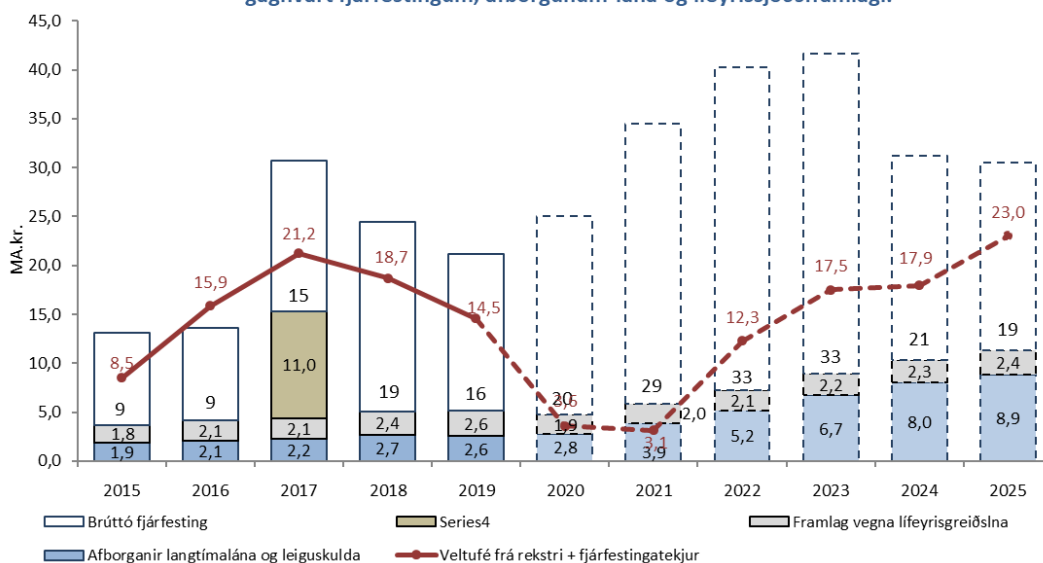
- Eins og myndin sýnir eru áhrif efnahagskreppunnar mikil á rekstur borgarinnar sem sést af falli í veltufé frá rekstri sem hlutfall af tekjum. Er það lágt 2020-2021 en fer þá að stíga á ný.
- Brúttó fjárfesting sem hlutfall af tekjum er há allt tímabilið og skýrist af sóknaráætlun sem Reykjavíkurborg hefur stillt upp í formi fjárfestingarátaks, í því skyni að að efla atvinnu og tekjusköpun til framtíðar.
- Í frumvarpi að fimm ára áætlun er gert ráð fyrir að ná meira jafnvægi í útgjöldum í gegnum aðgerðaráætlun í samræmi við fjármálastefnuna sem leiðir til hækkunar veltufjár frá rekstri sem eykur sjálfbærni til lengri tíma.

Greiðslugeta A-hluta

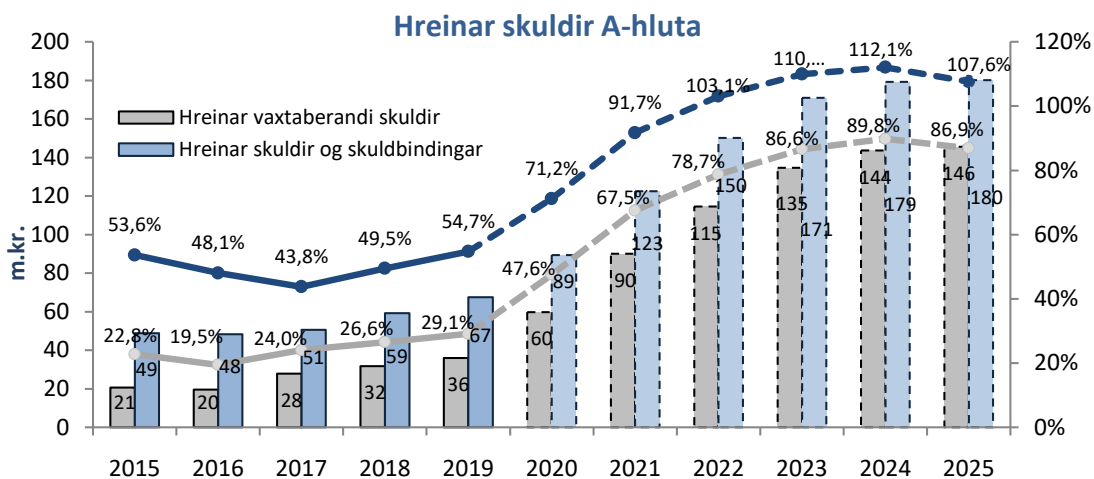

- Á myndinni er lýst greiðslugetu A-hluta til að standa við samningsbundnar afborganir lána og leigu- og lífeyrisskuldbindingar. Greiðslugetan er jafnframt mælikvarði á svigrúmið sem rekstur veitir til að sinna nauðsynlegri fjárfestingaþörf A-hluta.
- Áhrif efnahagskreppunnar á rekstur borgarinnar eru mikil sem sést af fallinu í veltufé frá rekstri í krónum talið. Er það lágt árin 2020-2021.
- Frá og með árinu 2022 vex greiðslugeta A-hluta og veitir þannig aukið svigrúm til að standa undir afborgunum af lánum og leigu- og lífeyrisskuldbindingum í samræmi við markmið fjármálastefnu.
- Sterk greiðslugeta A-hluta er nauðsynleg til að draga úr lausafjánhættu.

Greiðslugeta A-hluta að meðtöldum fjárfestingatekjum meðtöldum fjárfestingatekjum gagnvart fjárfestingum, afborgunum lána og lífeyrissjóðsframlagi.

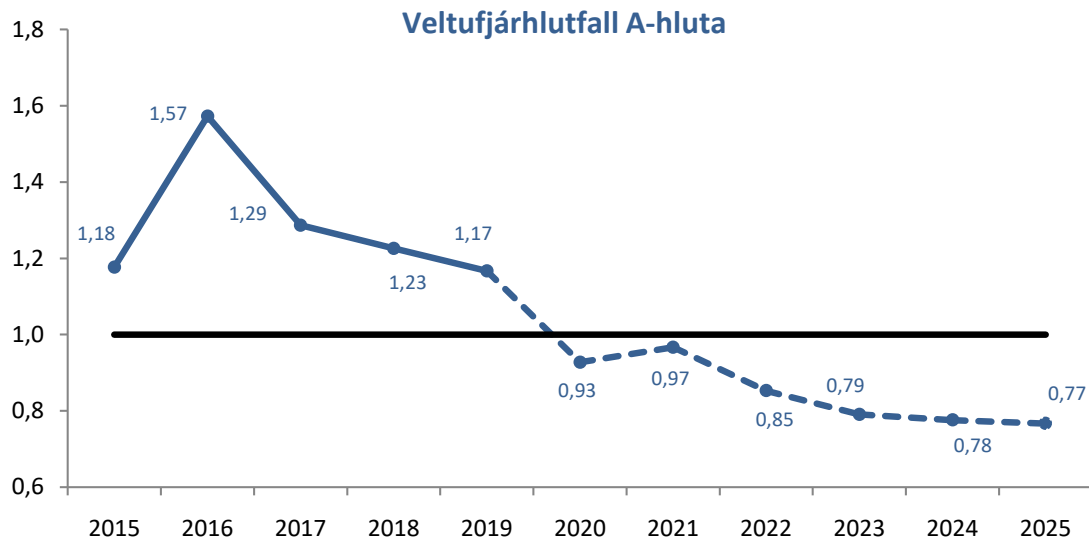
- Myndin lýsir greiðslugetu A-hluta að meðtöldum fjárfestingatekjum gagnvart fjárfestingum, afborgunum lána og lífeyrissjóðsframlagi, ásamt niðurgreiðslu skammtímalána á síðari hluta áætlunartímabilsins.
- Endurspeglar myndin þörf fyrir lántökur.

Hreinar skuldir og skuldbindingar eru skilgreindar sem heildarskuldir og skuldbindingar að fráðregnum veltufjármunum og langtímakröfum. Hreinar skuldir lýsa þannig skuldastöðu A-hluta þegar tekið hefur verið tillit til peningalegra eigna.

Hreinar vaxtaberandi skuldir eru skilgreindar sem langtímaskuldir og leiguskuldir að fráðregnum langtímakröfum og handbæru fé.

- Á áætlunartímabilinu hækka skuldir og skuldbindingar vegna fjárfestingaáttaksins og nauðsynlegrar lántöku en skv. fjármálastefnunni er stefnt að því að greiða niður skuldir frá og með árinu 2025.

Veltufjárhlutfall er reiknað sem hlutfall veltufjármuna á móti skammtímaskuldum og sýnir hæfi til að inna af hendi greiðslur á næstu tólf mánuðum.

- Æskilegt er að veltufjárhlutfall í A-hluta sé a.m.k. 1,0. Veltufjárhlutfall undir 1,0 á seinni hluta tímabilsins kann að endurspeglar mikilvægi þess að endurskipuleggja lántökur til að tryggja sjóðstreymi.

4. HELSTU FORSENDUR UM REKSTUR A-HLUTA

FORSENDUR UM FJÁRHEIMILDIR FAGSVIÐA

Fjárheimildir fagsviða í A-hluta fyrir árið 2021 taka mið af eftirfarandi forsendum um breytingar frá fyrra ári:

- Gjaldskrártekjur vegna þjónustu aukast um 2,4% til samræmis við verðlagsforsendur rammaúthlutunar. Gjaldskrár á umhverfis- og skipulagssviði endurspegla raunkostnað í samræmi við lög og áherslur borgarinnar.
- Innri leiga hækkar um 2,26% til samræmis við áætlaða hækkun vísitölu neysluverðs til verðtryggingar, er þá ótalin hækkun vegna magnbreytinga. Aðrar innri gjaldskrár hækka í samræmi við launa- og verðlagsforsendur rammaúthlutunar.
- Launakostnaður málaflokka hækkar í samræmi við mat á þekktum kjarasamningsbundnum launahækkunum. Á árinu 2020 undirritaði Reykjavíkurborg nýja kjarasamninga við nánast öll þau kjarafélög sem starfsmenn Reykjavíkurborgar eiga aðild að.
- Forsendur rammaúthlutunar gera ráð fyrir 1% hagræðingu í launakostnaði með þeirri undantekningu að gert er ráð fyrir 0,5% hagræðingu í launakostnaði hjá skóla- og frístundasviði og velferðarsviði.
- Annar rekstrarkostnaður vegna samningsbundinna skuldbindinga er verðbættur um 2,4% eða 5,6% eftir atvikum í samræmi við forsendur um verðlags- og launaþróun í rammaúthlutun.
- Fjárheimildir skóla- og frístundasviðs breytast í samræmi við breytingar á fjölda nemenda í grunnskólum, leikskólum, frístundaheimilum og frístundaklúbbum. Fjárheimildir aukast vegna; breytingar á gjaldtöku þannig að barnafjölskyldur greiði aðeins fyrir 2 börn þvert á skólastig; vegna breytingar á barngildum 4ra ára leikskólubarna; vegna fjölgunar barna og aukinnar þjónustuþyngdar í sérskólum og áhrifa kjarasamninga á einkarekna grunn- og leikskóla.
- Fjárheimildir velferðarsviðs aukast vegna uppbyggingaráætlunar í sértækum búsetuúrræðum, notendastýrðar persónulegrar aðstoðar (NPA), niðurlagningu herbergjasambýla, aukinnar þjónustu við heimilislausa o.fl.
- Fjárheimildir annarra fagsviða breytast vegna þjónustuaukningar og nýrra verkefna auk viðspyrnu við Covid-19, aðallega í formi vinnumarkaðsaðgerða. Á sviði íþróttar- og tómstundamála er lagt til aukið fjármagn vegna sundlaugar í Úlfarsárdal, reksturs skíðasvæðanna ásamt kostnaði við fjölgun æfingartíma í Egilshöll. Á sviði menningarmála er lagt fram fjármagn til bókasafns- og menningarmiðstöðvar í Úlfarsárdal og samstarfssamnings við Bíó Paradís. Á umhverfis- og skipulagssviði er auknu fjármagni veitt til hitunar og vetrarhirðu göngu- og hjólastíga. Í miðlægri starfsemi má nefna innleiðingu áhættustýringar; innleiðingu ISO 37120 staðals um sjálfbærar borgir og aukinnar snjallvæðingar almennt í þjónustu borgarinnar.

LANGTÍMAÁÆTLUN 2021-2025

Langtímaáætlun tímabilsins 2021-2025 er lögð fram og birt á breytilegu verðlagi hvers árs. Forsendur langtímaáætlunar eru samkvæmt þjóðhagsspá Hagstofu Íslands, frá 1. október 2020, og eru helstu forsendur í meginatriðum eftirfarandi:

- Útvarstekjur hækka í samræmi við *þróun launa, verðlags, vinnumagns og atvinnuleysis* þar sem m.a. er tekið mið af landshlutaspá Bygðastofnunar um fólksfjölgun og þjóðhagsspá Hagstofu.
- Fasteignagjaldatekjur hækka í samræmi við *áætlaða þróun fasteignaverðs og áætlaða húsnæðisaukningu*.
- Jöfnunarsjóðstekjur hækka með sama hætti og útvarstekjur.
- Tekjur af sölu byggingaréttar fara vaxandi á árunum 2022 og 2023 en lækka svo út áætlunartímabilið.
- Aðrar þjónustu- og gjaldskrártekjur hækka í samræmi við forsendur um breytingu á *vísitölu neysluverðs*.
- Launakostnaður málaflokka hækkar alla jafna í samræmi við mat á *þekktum kjarasamningsbundnum launahækkunum* en fylgir síðan breytingum á *launavísitölu*.
- Breyting lífeyrisskuldbindingar er í samræmi við reiknilíkan um þróun skuldbindinga og þróun eigna Lífeyrissjóðs starfsmanna Reykjavíkurborgar (LsRb).
- Um annan rekstrarkostnað gildir að samningsskuldbindingar fylgja *vísitölu neysluverðs*.
- Innri leiga tekur magnbreytingum í samræmi við fjárfestingar á tímabilinu og áætlun um hvenær mannvirki verða tekin í notkun auk þess sem hún fylgir *vísitölu neysluverðs*.
- Afskriftir taka magnbreytingum í samræmi við fjárfestingar á tímabilinu og áætlun um hvenær mannvirki verða tekin í notkun.
- Fjármagnsliðir taka breytingum í samræmi við *vísitölu neysluverðs* eftir því sem við á, þróun skulda, arðgreiðslna og ábyrgðargjalds.

Útgjaldaáætlun A-hluta fyrir tímabilið 2022-2025 tekur mið af áætlun 2021 og fyrirséðum skuldbindingum fagsviða til lengri tíma litið, magn- og verðþróun. Gert er ráð fyrir að rekstrarútgjöld skóla- og frístundasviðs þróist í samræmi við landshlutaspá Bygðastofnunar um fólksfjölgun á tímabilinu og fjöldi barna í grunnskólum, leikskólum og frístundaheimilum þróist með sama hætti. Miðað er við meðalútgjöld á barn skv. áætlun árið 2021.

Teknar eru inn áætlaðar skuldbindingar fagsviða vegna uppbyggingar og framkvæmda. Gert er ráð fyrir áframhaldandi hækkun á framlögum til viðhalds á mannvirkjum og götum.

Gert er ráð fyrir að útgjöld vegna þjónustu við aldraða aukist í samræmi við fjölgun í þeim hópi þjónustuþega, fjárhagsaðstoð taki mið af efnahagsástandinu og fylgi spá borgarinnar um vænta þróun næstu árin og að útgjöld vegna sérstaks húsnæðisstuðnings aukist með auknum fjölda félagslegra íbúða í borginni.

Gert er ráð fyrir áframhaldandi uppbyggingu búsetuúrræða fyrir fatlað fólk og að NPA samningum haldi áfram að fjölga.

Bæði útgjalda og tekjuáætlun taka mið af aðgerðaráætlun sem sett hefur verið til að ná markmiðum A-hluta og fjármálastefnu.

Vakin er athygli á því að áætlun tímabilsins 2022 – 2025 felur ekki í sér skuldbindandi ákvörðun borgarstjórnar. Fimm ára áætlun lýsir þeim skuldbindingum sem felast í fjárfestingum, þörfum og áherslum fagsviða varðandi einstaka málaflokka og með þeim hætti væntanlegri fjárförf til lengri tíma.

JÖFNUNARSJÓÐUR

Á árinu 2021 er áætlað að staðgreiðsla útsvars með eftirá álagningu nemi 92,7 ma.kr. Um 12% greiðist beint í Jöfnunarsjóð sveitarfélaga eða sem nemur 10,9 ma.kr. Um 44% af þeirri fjárhæð (4,8 ma.kr.) fer að stærstum hluta í jöfnunaraðgerðir vegna reksturs grunnskóla samkvæmt sérstökum úthlutunarreglum. Reykjavíkurborg er núllstillt skv. þeim reglum og nýtur því ekki jöfnunarframlaga vegna grunnskóla. Um 56% af greiðslum í Jöfnunarsjóð (6,1 ma.kr.) fer til endurdreifingar til sveitarfélaga vegna reksturs málaflokks fatlaðs fólks. Áætlun 2021-2025 gerir ráð fyrir að þessar greiðslur fylgi áætlun borgarinnar um útsvarstekjur fyrir tímabilið.

Áætlun borgarinnar um framlög frá Jöfnunarsjóði á árinu 2021 tekur mið af áætlun sjóðsins fyrir árið 2020 og miðað er við að framlögin þróist með sama hætti og áætlun um þróun útsvarstekna. Er með þeim hætti gert ráð fyrir að greiðslur á árinu 2021 verði um 7,6 ma.kr., sjá nánar í meðfylgjandi töflu.

Gert er ráð fyrir um 5,8 ma.kr. framlagi vegna reksturs málaflokks fatlaðra og samtals um 70 m.kr. vegna frístundaklúbba og útgjaldajöfnunarframlags. Áætlað er að þessi framlög lækki samanlagt og verði lægri en þau voru árið 2019 sem er þvert á þann kostnaðarauka sem áfallinn er og fyrir liggur í þjónustu við fatlað fólk.

Reykjavíkurborg er að auki með sérstaka þjónustusamninga við ríkið sem greitt er fyrir með milligöngu Jöfnunarsjóðs. Stærstur er samningur um rekstur sérskóla sem eru áætlaðar um 1,6 ma.kr. árið 2020, greiðslur til einkarekinna tónlistarskóla fyrir kennslu á framhaldsstigi um 275 m.kr. og greiðslur vegna kennslu barna á sjúkrahúsum um 23 m.kr. eða alls um 1,9 ma.kr. vegna verkefna ríkisins.

Í eftirfarandi töflu er að finna yfirlit yfir greiðslur Reykjavíkurborgar til Jöfnunarsjóðs og samantekin framlög sjóðsins til Reykjavíkurborgar. Vakin er athygli á því að Reykjavíkurborg greiðir verulega fjármuni inn í Jöfnunarsjóð umfram framlög til borgarinnar frá sjóðnum.

Jöfnunarsjóður sveitarfélaga (fjárhæðir í m.kr.)	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Jöfnunarhluti							
Greiðslur Reykjavíkur til Jöfnunarsjóðs							
Greiðslur v. grunnskóla (0,77% af útsvari)	-4.525	-4.577	-4.758	-5.070	-5.363	-5.635	-5.921
Greiðslur v. málefna fatlaðs fólks (0,99% af útsvari)	-5.818	-5.885	-6.117	-6.518	-6.895	-7.245	-7.613
Samtals	-10.344	-10.462	-10.875	-11.588	-12.257	-12.880	-13.534
Framlög Jöfnunarsjóðs til Reykjavíkur							
Framlag v. málefna fatlaðs fólks	5.714	5.925	5.726	6.091	6.438	6.769	7.114
Framlög v. frístundaklúbba	80	48	50	53	56	59	62
Framlög v. kennslu barna innflytjenda	0	0	0	0	0	0	0
Framlög v. útgjaldajöfnunarframlags	42	26	20	21	22	24	25
Framlög vegna verkefna borgarinnar	5.836	5.999	5.796	6.165	6.517	6.851	7.201
Greiðslur Rvk. í Jöfnunarsjóð umfram framlög	-4.508	-4.463	-5.079	-5.423	-5.740	-6.028	-6.333
Þjónustusamningar							
Greiðslur Jöfnunarsjóðs vegna þjónustusamninga við Reykjavíkurborg							
Samningur v.sérskóla	1.360	1.517	1.555	1.654	1.748	1.838	1.932
Samningur v. tónlistarskóla	278	272	275	293	309	325	342
Samningur v. kennsla barna á sjúkrahúsum	21	22	23	24	26	27	29
Verkefni ríkisins	1.659	1.811	1.853	1.971	2.084	2.190	2.302
Samtals greiðslur úr Jöfnunarsjóði	7.495	7.810	7.649	8.136	8.601	9.042	9.504

Reykjavíkurborg hefur með bréfi dags. 20. desember 2019 gert kröfu á ríkið um greiðslu jöfnunarframlags vegna reksturs grunnskóla, framlags til nýbúafræðslu og tekjujöfnunarframlags fyrir árin 2015-2018. Fram kemur að krafan nemur samanlagt 5,9 ma.kr. auk dráttarvaxta. Jafnframt er þess krafist að Reykjavíkurborg hljóti framvegis framlög úr Jöfnunarsjóði sveitarfélaga til jafns við önnur sveitarfélög, þ.m.t. fyrir árið 2019. Það er mat borgarinnar með hliðsjón af niðurstöðu Hæstaréttar Íslands í máli nr. 34/2018 að borgin hafi verið útilokið með ólögmætum hætti frá því að eiga möguleika á að hljóta tiltekin framlög úr Jöfnunarsjóði sveitarfélaga. Í kröfunni er áréttað sérstaklega mikilvægi þess að fjármunir þeir er Reykjavíkurborg gerir kröfu um verði greiddir úr ríkissjóði svo ekki komi til skerðingar á úthlutuðum framlögum til sveitarfélaga úr Jöfnunarsjóði sveitarfélaga. Ríkislögmaður hafnaði þessari kröfu með öllu með bréfi dags. 6. apríl 2020. Reykjavíkurborg hefur ítrekað kröfuna.

Reykjavíkurborg hefur ítrekað vakið athygli Alþingis á því ójafnvægi sem hefur skapast í rekstri borgarinnar og annarra sveitarfélaga vegna málaflokka sem hafa verið fluttir frá ríki til sveitarfélaga og vegna breytinga sem samþykktar hafa verið á lögum og reglugerðum vegna þeirra, án þess að nægjanlegt fjármagn hafi fylgt íþyngjandi kröfum um þjónustuauka.

Rekstur grunnskólanna var fluttur til sveitarfélaga 1996 og átti 2,33% hækkun útsvarstofns að fjármagna rekstur hans að fullu hjá Reykjavíkurborg. Þessi fjármögnunaraðferð hefur alls ekki reynst vel fyrir borgina og hefur rekstrarhalli málaflokksins vaxið jafnt og þétt í gegnum árin m.a. vegna aukinna krafna ríkisins s.s. um einsetningu grunnskólanna, með kröfunni um skóla án aðgreiningar, með mikilli fjölgun nemenda af erlendum uppruna og fjölmörgum reglugerðum eða reglugerðarbreytingum án þess að Reykjavíkurborg hafi fengið þá útgjaldaaukningu bættu sem fylgir þessum kröfum. Rekstrarútgjöld vegna grunnskólahluta skóla- og frístundasviðs eru áætluð sem nemur 5,14% af útsvarstofni og hafa tvöfaldast sem hlutfall af útsvarstekjum.

Þjónusta við fatlað fólk var færð frá ríki til sveitarfélaga árið 2011 og átti hækkun útsvars að tryggja fulla fjármögnun þjónustunnar. Þrátt fyrir mikið kostnaðaraðhald hjá Reykjavíkurborg hefur þessi þjónusta kostað mun meira frá yfirfærslunni en framlög Jöfnunarsjóðs og viðbótarútsvar sveitarfélagsins hafa staðið undir, eða alls 13,3 ma.kr. umfram tekjur, á tímabilinu 2011-2019. Hallinn hefur vaxið jafnt og þétt í gegnum árin einkum fyrir tilstilli aukinna krafna um þjónustu sem byggja á reglugerðum og nýjum túlkunum ráðuneytisins á skyldum borgarinnar og nú síðast með lögum nr. 38/2018 um þjónustu við fatlað fólk með langvarandi stuðningsþarfir en með þeim lögum var m.a. notendastýrð persónuleg aðstoð lögfest á Íslandi, sjá töflu 2 í viðauka.

Í nýlegri skýrslu Analytica² fyrir ríki og Samband íslenskra sveitarfélaga er dregin sú ályktun „að huga þurfi að fjárhagslegri sjálfbærni sveitarfélaga ekki síst m.t.t. hratt vaxandi útgjalda vegna málefna fatlaðra og þess að efast má um að lágt fjárfestingarstig sl. ár sé sjálfbært ástand.“(bls. 6)

Í greinargerð með þingsályktun að fjármálastefnu segir að á *mælikvarða heildarafkomu hafi sveitarfélögin í heild verið með neikvæða afkomu í 20 ár af síðustu 25 árum*. Það er mat Reykjavíkurborgar að ástæður þessa afkomuvanda sveitarfélaganna megi fyrst og fremst rekja til þess að lögbundnir tekjustofnar þeirra duga ekki fyrir lögbundnum þjónustuskuldum, sbr. hallarekstur á grunnskólum og þjónustu við fatlaða. Við þennan vanda bætast nú áhrif niðursveiflunnar vegna Covid 19.

---

² *Sjálfbærni sveitarfélaga*, skýrsla Analytica, dags, 13. október 2018.

LAUNAKOSTNAÐUR

Á árinu 2020 undirritaði Reykjavíkurborg nýja kjarasamninga við nánast öll þau kjarafélög sem starfsmenn Reykjavíkurborgar eiga aðild að. Nýir samningar hafa í för með sér umtalsverðar breytingar samhliða hækkun launataxa, má þar nefna að starfsmenntun hefur fengið aukið vægi, réttur til orlofs hefur verið jafnaður, auk þess sem samið var um styttingu vinnu-vikunnar.

Í áætlun fyrir árið 2021 er gert ráð fyrir að launaútgjöld Reykjavíkurborgar nemi 79,9 ma.kr. eftir að tillit hefur verið tekið til lækkunar tryggingargjalds um 0,25%. Launaútgjöld eru um 58% af rekstrarútgjöldum borgarsjóðs og fer hlutfallið örlítið hækkandi eftir því sem líður á áætlunartímabilið.

Í fimm ára áætlun er gert ráð fyrir ákveðnum magnbreytingum vegna aukinnar þjónustu á sviðunum sem hefur áhrif á launakostnaðinn. Áætlaðar magnbreytingar á skóla- og frístundasviði byggjast á forsendum um breytingu á fjölda barna í grunnskólum, leikskólum og frístundaheimilum í samræmi við landshlutasþá Bygðastofnunar um fólksfjölgun tímabilsins. Einnig er í áætlun velferðarsviðs gert ráð fyrir talsverðri aukningu þjónustu á áætlunartímabilinu. Almennt er miðað við að spá Hagstofunnar um launavísitölu á áætlunartímabilinu veiti leiðsögn um þróun launakostnaðar.

LÍFEYRISSKULDBINDINGAR A-HLUTA

Breyting á áfallinni lífeyrisskuldbindingu Reykjavíkurborgar vegna Lífeyrissjóðs starfsmanna Reykjavíkurborgar (LsRb) er færð til tekna eða gjalda í rekstrarreikningi borgarinnar. LsRb er lokaður sjóður sem ekki hefur tekið við nýjum sjóðfélögum frá árinu 1998. Breyting lífeyrisskuldbindingar er reiknaður liður sem metinn er skv. tryggingarfræðilegu uppgjöri á ári hverju og hefur þannig aðeins áhrif á rekstrarniðurstöðu A-hluta en ekki handbært fé.

Breyting á áfallinni lífeyrisskuldbindingu vegna LsRb - forsendur	2021	2022	2023	2024	2025
Vísitala lífeyrisskuldb. f. opinbera starfsm. (nóv - nóv)	5,6%	5,3%	4,2%	4,2%	4,2%
Vísitala neysliverðs (breyting milli nóv - nóv)	2,7%	2,6%	2,5%	2,5%	2,5%
Ávöxtunarkrafa HFF34 skuldabréfaflokksins	0,15%	0,15%	0,15%	0,15%	0,15%

Helstu þættir sem hafa áhrif á lífeyrisskuldbindingu LsRb er þróun launavísitölu opinberra starfsmanna (reiknuð af Hagstofu Íslands), þróun vísitölu neysliverðs og ávöxtunarkrafa HFF34 skuldabréfaflokksins á markaði. Þannig hækkar lífeyrisskuldbindingin um 1.090 m.kr. við 1%-stigs hækkun launavísitölu opinberra starfsmanna en lækkar um 740 m.kr. við 1%-stigs hækkun vísitölu neysliverðs vegna jákvæðra áhrifa á eignir sjóðsins. Þá lækkar lífeyrisskuldbindingin um 134 m.kr. við 10 punkta hækkun ávöxtunarkröfu HFF34 en krafan hefur áhrif á verðmæti skuldabréfa sem lögð voru inn í sjóðinn í kjölfar sölu á hlut Reykjavíkurborgar í Landsvirkjun.

Áætlað er að gjaldfærsla vegna LsRb fari lækkandi frá árinu 2021 sem skýrist helst af forsendu um minni hækkunir launa. Til viðbótar við gjaldfærslu vegna lífeyrisskuldbindingar LsRb eru gjaldfærðar um 384 m.kr. vegna uppgjors við Brú lífeyrissjóð sem fór fram árið 2017. Er um að ræða fyrirframgreiðslur í varúðarsjóð sem gjaldfæra skal á 20 árum og lífeyrisaukasjóð sem skal gjaldfæra á 30 árum.

Áætlun gjaldfærsla lífeyrisskuldbindinga í rekstri A-hluta	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Breyting á áfallinni lífeyrisskuldbindingu vegna LsRb	1.150	3.500	3.300	2.200	2.100	2.100
Gjaldfærsla vegna Brú	384	384	384	384	384	384
Gjaldfærsla í rekstri	1.534	3.884	3.684	2.584	2.484	2.484

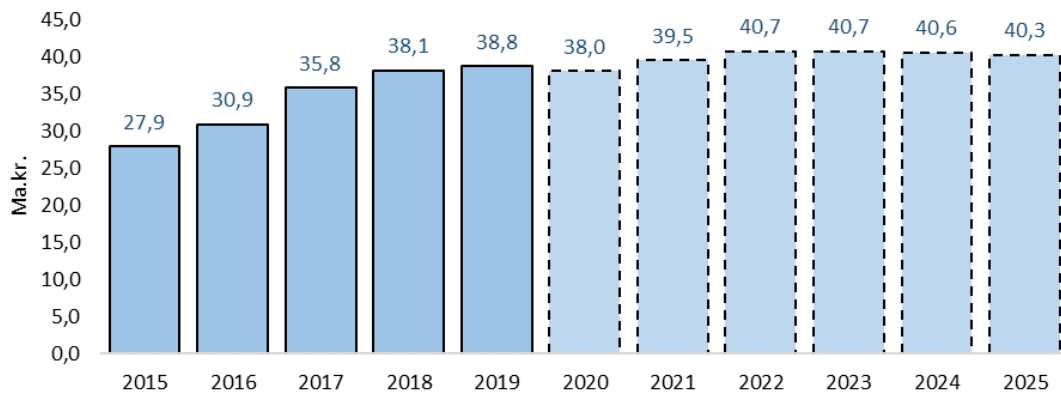
Til að tryggja að heildarskuldbindingar vegna LsRb verði í jafnvægi við heildarskuldbindingar sjóðsins til framtíðar endurgreiðir borgarsjóður tiltekinn hundraðshluta af útgjöldum hans til lífeyrisgreiðslna. Borgarstjórn ákveður hundraðshlutann sem tekur mið af tryggingafræðilegu

mati. Er hlutfallið í dag 70% og stendur lífeyrissjóðurinn þannig undir 30% af greiddum lífeyri. Vakin er athygli á því að uppgjör lífeyrisskuldbindinga á móti skuldabréfum vegna sölu á hlut Reykjavíkurborgar í Landsvirkjun lækkar endurgreiðslu borgarsjóðs til LsRb um 700 m.kr. á ári. Hefur verið tekið tillit til þess í útreikningum á lífeyrisskuldbindingunni.

Eftirfarandi tafla sýnir breytingu á lífeyrisskuldbindingu í efnahag A-hluta. Frá og með árinu 2024 er gert ráð fyrir að endurgreiðsluframlag borgarsjóðs verði hærra en breyting á áfallinni skuldbindingu og því mun skuldbinding vegna LsRb í efnahagsreikningi A-hluta fara lækkandi. Hefur það jákvæð áhrif á skuldaviðmið borgarinnar.

Lífeyrisskuldbinding í efnahag A-hluta	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Breyting á áfallinni lífeyrisskuldbindingu vegna LsRb	1.150	3.500	3.300	2.200	2.100	2.100
Framlag vegna lífeyrisgreiðslna ársins	-1.900	-2.000	-2.100	-2.200	-2.300	-2.400
Breyting á lífeyrisskuldbindingu í efnahag A-hluta	-750	1.500	1.200	0	-200	-300

Lífeyrisskuldbinding í efnahag A-hluta

FJÁRHAGSAÐSTOÐ

Fjárhagsaðstoð er bundinn liður og samkvæmt lögum er skylt að greiða þennan stuðning að uppfylltum þeim kröfum sem eru fyrir hendi við úthlutun hans.

Á árinu 2020 hefur eftirspurn eftir fjárhagsaðstoð Reykjavíkurborgar aukist mikið. Enda liður almennt tiltölulega skammur tími frá því breyting verður á efnahagsástandi þar til sú breyting speglast í tölum um fjárhagsaðstoð. Í útkomuspá ársins 2020 er gert ráð fyrir að fjöldi notenda fjárhagsaðstoðar til framfærslu verði 1.376 á mánuði að jafnaði til samanburðar við 1.057 á mánuði að jafnaði á árinu 2019. Nemur hækkunin um 30% á milli ára. Þá hafa heimildagreiðslur hækkað um 71% á sama tímabili. Þá aukningu má aðallega rekja til sérstakrar aðstoðar vegna stuðningsvinnu en sú þróun skýrist af auknum fjölda fólks með erlent ríkisfang.

Í áætlun ársins 2021 er gert ráð fyrir að áhrif efnahagskreppunnar vari áfram á vinnumarkaði og að fjöldi atvinnuleitenda aukist. Þannig er gert ráð fyrir að meðalfjöldi notenda fjárhagsaðstoðar aukist úr 1.376 í 1.852 eða sem nemur 35% hækkun. Felur það í sér að útgjöld Reykjavíkurborgar vegna fjárhagsaðstoðar sem er bundinn liður verði um 4,3 ma.kr. en til samanburðar námu útgjöld borgarinnar vegna fjárhagsaðstoðar 2,4 ma.kr. árið 2019.

Í fimm ára áætlun er gert ráð fyrir að fjöldi notenda fjárhagsaðstoðar nái hámarki árið 2022 og fari síðan lækkandi út áætlanatímabilið. Reynslan sýnir að mun lengri tíma tekur að ná niður fjárhagsaðstoð heldur en atvinnuleysi, í því tilliti má nefna að fimm árum eftir

fjármálahrúnið 2008 náði fjárhagsaðstoð hámarki eða árið 2014. Til að mæta þessari þróun er í fimm ára áætlun ráðgerðar viðspyrnuáðgerðir í formi vinnumarkaðsátaks.

Fjárhagsaðstoð sundurliðun (m.kr.)	2021	2022	2023	2024	2025
Framfærslustyrkur	3.477	3.781	3.894	3.225	2.671
Heimildagreiðslur	839	912	939	778	644
Fjárhagsaðstoð heild	4.316	4.693	4.833	4.003	3.315
Meðalfjöldi notenda	1.852	1.941	1.931	1.545	1.236

ARÐUR OG ÁBYRGÐARGJALD

Í meðfylgjandi töflu eru sýndar forsendur fjárhagsáætlunar 2021 og fimm ára áætlunar 2021-2025 um greiðslu arðs og ábyrgðargjalds frá fyrirtækjum í B-hluta til A-hluta borgarinnar, byggt á áætlunum B-hluta fyrirtækja.

Arður og ábyrgðargjald (mkr)	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Orkuveita Reykjavíkur	2.806	2.806	2.806	3.040	3.273	3.742
Faxaflóahafnir	326	0	0	160	204	243
Malbikunarstöðin Höfði	9	0	0	0	0	0
Lánasjóður sveitarfélaga	0	61	61	61	61	61
Samtals arðgreiðslur	3.141	2.867	2.867	3.261	3.538	4.045
Ábyrgðargjald - OR	601	535	476	401	321	249
Arður og ábyrgðargjald	3.742	3.402	3.343	3.662	3.859	4.294

Gert er ráð fyrir arðgreiðslum frá Orkuveitu Reykjavíkur í samræmi við áætlanir félagsins. Arðgreiðslurnar eru háðar því að arðgreiðsluskilyrði séu uppfyllt. Í áætluninni er gert ráð að hlé verði á arðgreiðslum frá Faxaflóahöfnum á árunum 2021 og 2022. Gert er ráð fyrir arðgreiðslum frá Lánasjóði sveitarfélaga árin 2021-2025. Jafnframt er gert ráð fyrir tekjum af ábyrgðargjaldi frá Orkuveitu Reykjavíkur í samræmi við núverandi mat óháðs aðila á lánskjörum, með og án eigendaábyrgðar, með tilliti til höfuðstóls gjaldskyldra skuldbindinga á hverjum tíma fyrir sig.

FÉLAGSLEGT LEIGUHÚSNÆÐI, STOFNFRAMLÖG OG HÚSNÆÐISSTUÐNINGUR

Reykjavíkurborg hefur undanfarin ár stutt vel við uppbyggingu á félagslegu leigu húsnæði. Á árinu 2020 er gert ráð fyrir að Félagbústaðir fjölgi félagslegum leiguíbúðum um 144. Í fimm ára áætlun Félagbústaða er gert ráð fyrir að fjölgunin á árunum 2021-2025 nemi 489 íbúðum.

Fjöldun leigueininga	2020	2021	2022	2023	2024	2025	Alls
Almennar	113	96	127	75	75	75	561
Sértækt húsnæði	31	27	14				72
Samtals	144	123	141	75	75	75	633

Reykjavíkurborg hefur enn fremur falið Félagbústöðum uppbyggingu á búseturræðum fyrir fatlað fólk með utankjarnaíbúðum, þjónustuíbúðum og sértækum búseturræðum. Allt í allt er gert ráð fyrir 72 íbúðum vegna sértækra búseturræða og þjónustuíbúða. Talning miðar við árið sem áætlað er að leigueiningar verði teknar í notkun.

Gert er ráð fyrir að Félagbústaðir hafi um 2.923 íbúðir (íbúðaeiningar) til leigu í lok árs 2020. Gangi gildandi fimm ára áætlun félagsins eftir fjölgar leiguíbúðum um 489 frá 2020 í tæplega 3.412 íbúðir í lok árs 2025. Forsendur þess að fjöldun íbúða gangi eftir er að veitt verði stofnframlög til kaupanna. Einnig að framboð á eignum verði nægjanlegt og hagstæð lánsfjármögnun fái st.

Í áætlun Félagbústaða hf. er gert ráð fyrir að á yfirstandandi ári verði stækkun eignasafnsins að stærstum hluta fjármögnuð með 12% með stofnframlögum frá Reykjavíkurborg, 18% með stofnframlögum frá ríki, auk 4% viðbótarframlags frá Reykjavíkurborg eða ríki, en eftirstöðvarnar 66% með lántöku.

Fyrstu stofnframlög til almennra íbúða voru samþykkt í borgarráði í lok árs 2016, síðan þá hefur borgarráð afgreitt sex tillögur um stofnframlög nú síðast í maí 2020. Í töflunni hér að neðan er sýnd dreifing stofnframlaga á lögaðila 2016-2020. Neðsta línan sýnir stofnframlög sem eru samþykkt en ekki komin til framkvæmda. Í fimm ára áætlun er gert ráð fyrir að stofnframlög borgarinnar verði um 7.195 m.kr. þar af um 2.098 m.kr. árið 2021 og 2.144 m.kr. árið 2022.

í mkr	2016-2020
Bjarg	2.777
Félagbústaðir	1.812
Nauthólsv 83 / námsmannaíbúðir	326
Nauthólsv 85 / námsmannaíbúðir	348
Nauthólsv 87 / námsmannaíbúðir	491
Brynja	444
Byggingarfélag námsmanna hses	177
Stakkahlíð hses	344
Leigufélag aldraðra hses	204
Amrún íbúarfélag hses.	50
Andrastaðir	28
Samtals	7.001
Stofnframlög -utan efnahags	2.329

SALA BYGGINGARÉTTAR, SALA EIGNA OG GATNAGERÐARGJÖLD

Útkomuspá ársins 2020 gerir ráð fyrir að tekjur af sölu byggingaréttar og söluhagnaður eigna nemi 1,6 ma.kr. Tekjur af gatnagerðargjöldum eru 1,5 ma.kr. skv. útkomuspá.

Á árinu 2021 er áætlað að tekjur borgarinnar af sölu byggingarréttar nemi 3,7 ma.kr. Í aðalskipulagi er m.a. lögð áhersla á þéttingu byggðar og miðar deiliskipulag þéttingarreita að byggingu fjölbýlishúsa og fjöleignarhúsa með fjölbreytilegri samsetningu íbúða sem þjóna ólíkum hópum og styðja þannig við húsnaðisstefnu Reykjavíkurborgar. Á þéttingarreitum er gert ráð fyrir blandaðri byggð íbúða og atvinnurekstrar þar sem verslun og þjónusta sem þjónar íbúum verði á jarðhæð. Framkvæmdum miðar vel áfram í Vogabyggð og á Kirkjusandi þar sem rísa mun blönduð byggð og sama á við um fjölmarga smærri þéttingarreiti þar sem aukið byggingarmagn og breytt nýting hefur verið heimiluð.

Gert er ráð fyrir að úthlutun lóða í Úlfarsárdal ljúki alveg á árinu 2021. Fyrstu lóðunum í Bryggjuhverfi III, Bryggjuhverfi vestur var úthlutað á árinu 2019 og gert er ráð fyrir að úthluta nýjum lóðum á árinu 2021. Jafnframt er gert ráð fyrir að úthluta lóðum í Skerjafirði, við Gufunesi, á Kjalarnesi og á Sjómannaskólareit á árinu 2021.

Framkvæmdum miðar vel áfram í Vogabyggð þar sem núverandi iðnaðarsvæði við Elliðavog færast í nýjan búning með blandaðri byggð íbúða og þrífalegri atvinnustarfsemi. Vinna er langt komin við undirbúning og hönnun við nýtt hverfi á Ártúnshöfða og við Elliðavog. Þar er áætluð uppbygging á svæðum 1 og 2, þar sem er gert ráð fyrir allt að 3.800 íbúðum í bland við atvinnustarfsemi og blómlegt borgarlíf.

Framboð lóða undir atvinnurekstur er gott og hefur lóðum undir atvinnurekstur fjölgað m.a. við Esjumela, Lambhagaveg og í Suður-Mjódd auk þess sem möguleikar eru varðandi uppbyggingu atvinnustarfsemi á Hólmsheiði.

Á árinu 2021 er fyrirhugað að sala eigna skili um 400 m.kr. söluhagnaði en gert er ráð fyrir að boðnar verði til sölu á árinu eignir sem Reykjavíkurborg hefur eignast vegna skipulagsmála svo sem húseignir í Gufunesi auk Alliance-hússins við Grandgarð.

Gert er ráð fyrir að tekjur af gatnagerðargjöldum verði 3,1 ma.kr. á árinu 2021 og skiptist þannig að tveir þriðju hlutar falli til með sölu byggingarréttar en jafnframt er gert ráð fyrir tekjum af gatnagerðargjöldum vegna uppbyggingarreita þar sem byggingaréttur er nú þegar í eigu þriðja aðila, er þar helst að nefna Ártúnshöfða, Vogabyggð, Kirkjusand, Grensásveg 1, Steindórsreit, Orkureit og Héðinsreit.

Eftirfarandi tafla sýnir áætlun um tekjur af sölu fasteigna, sölu byggingaréttar og innheimtu gatnagerðargjalda út áætlunartímabilið:

	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Sala fasteigna	17	100	401	351	301	251	251
Sala byggingaréttar	26	1.500	3.709	4.401	5.853	3.063	3.000
Gatnagerðargjöld	1.805	1.500	3.100	3.600	3.600	3.600	3.600

FJÁRFESTINGAR

Útkomuspá fyrir árið 2020 gerir ráð fyrir að fjárfestingar nemi 19,4 ma.kr. og í áætlun 2021 er gert ráð fyrir að fjárfestingar nemi 28,6 ma.kr. Eftirfarandi tafla sýnir fjárfestingaráætlun út áætlunartímabilið.

Fjárfestingar	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Fasteignir og stofnbúnaður	8.542	8.119	13.415	15.944	17.318	9.419	9.148
Aðrar fjárfestingar	979	2.244	4.169	5.685	4.629	3.006	1.971
Gatna- og umhverfisframkvæmdir	6.445	9.036	11.031	11.415	10.790	8.440	8.115
Samtals	15.966	19.399	28.615	33.044	32.737	20.865	19.234

Fjárfestingar- og framkvæmdaáætlun ársins 2021 gerir ráð fyrir að 28,6 ma.kr. verði varið til fjárfestinga. Er það 8.216 m.kr. hækkun frá áætlaðri raunútkomu fjárfestinga og framkvæmda á árinu 2020. Hækkunin skiptist þannig að 4.296 m.kr. eru vegna byggingarframkvæmda og 1.995 m.kr. vegna gatna- og umhverfisframkvæmda. Aðrar fjárfestingar hækka um 1.925 m.kr.

Á árinu 2021 er ráðgert að verja um 20 ma.kr. til grænna fjárfestinga. Má þar nefna Samgöngusáttmála, hjólareiðaáætlun Reykjavíkurborgar, rafvæðingu ferla, ný upplýsingakerfi, og Aðalskipulag Reykjavíkurborgar 2010-2030 þar sem kveðið er á um friðun grænna og opinna svæða, þéttingu byggðar, styrkingu almenningsgangna, vistvænar lausnir í sorphirðu og kröfur um visthæfar lausnir við nýbyggingar. Á næstu fimm árum er ráðgert að um 70% af fjárfestingu Reykjavíkurborgar verði grænar fjárfestingar og dragi þar með úr losun gróðurhúsalofttegunda með vistvænum byggingum og með því að stuðla að orkuskiptum í samgöngum og styðja grænan vöxt til samræmis við umhverfis- og auðlindastefnu Reykjavíkurborgar.

Fimm ára áætlun gerir ráð fyrir að 85% af brúttó fjárfestingum ársins verði fjármagnaðar með lántökum, 77% á árinu 2023, 73% á árinu 2024 og 44% á árinu 2025.

Lántaka A-hluta	2021	2022	2023	2024	2025	Samtals 2020-2025
Ný langtímalán	34.400	28.200	25.200	15.300	8.500	111.600
Afborganir langtímalána	-2.817	-4.059	-5.576	-6.836	-7.712	-27.000
Ný skammtímalán						0
Afborganir skammtímalána						0
Nettó lántaka	31.583	24.141	19.624	8.464	788	84.600
Handbært fé í árslok	7.047	7.165	7.190	7.188	7.137	

Nettó lántaka tímabilsins 2021-2025 um 111.600 m.kr. en handbært fé í lok tímabilsins 7.137 m.kr.

5. FJÁRMÖGNUN FJÁRHAGSÁÆTLUNAR

Í þessum kafla verður gerð grein fyrir tillögum sem varða helstu tekjuliði fjárhagsáætlunar og lánsfjármögnun.

TILLAGA UM ÚTSVAR

Lagt er til að álagningarhlutfall útsvars tekjuárið 2021 verði 14,52% og er það sama hlutfall og tekjuárið 2020.

Greinargerð

Tillagan byggir á 23. og 24. gr. laga nr. 4/1995 um tekjustofna sveitarfélaga með síðari breytingum. Áætlað er að Reykvíkingar greiði 92,7 milljarða í útsvar á árinu 2021 og að 10,9 milljarðar af útsvarsgreiðslum fari í Jöfnunarsjóð sveitarfélaga, þar af fara um 3,2 milljarðar til útgjaldajöfnunar annarra sveitarfélaga. Tillagan felur í sér óbreytt álagningarhlutfall frá tekjuárinu 2020.

Nánar um útsvar

Í forsendum fjárhagsáætlunar 2021 og fimm ára áætlunar 2021-2025 er gert ráð fyrir að brúttó útsvarshlutfall verði 14,52% og nettó hlutfall verði 12,76% þegar dregið hefur verið frá 0,77%-stigs framlag í Jöfnunarsjóð sveitarfélaga vegna málefna grunnskóla og 0,99%-stigs framlag í Jöfnunarsjóð vegna málefna fatlaðs fólks.

Eftirfarandi tafla sýnir áætlaða staðgreiðslu útsvars m.v. 14,52% álagningarhlutfall, áætluð framlög í Jöfnunarsjóð og áætlað eftirá álagt útsvar.

Sundurlíðun á útsvarstekjum í m.kr.	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Staðgreiðsla útsvars án eftirá álagningar(14,52%)	86.315	89.716	95.602	101.122	106.256	111.659
Hlutdeild Jöfnunarsjóðs í staðgreiðslu v. grunnskól	-4.577	-4.758	-5.070	-5.363	-5.635	-5.921
Hlutdeild Jöfn.sjóðs í staðgr. v. málefna fatlaðs fóll	-5.885	-6.117	-6.518	-6.895	-7.245	-7.613
Eftirá álagning útsvars vegna fyrri ára	2.800	2.939	2.973	3.090	3.293	3.483
Nettó útsvarstekjur	78.653	81.780	86.987	91.954	96.669	101.608
Nettó útsvarstekjur, % breyting milli ára	0,7%	4,0%	6,4%	5,7%	5,1%	5,1%
Staðgreiðsla án eftirá álagningar, % breyting milli :	1,1%	3,9%	6,6%	5,8%	5,1%	5,1%
Helstu forsendur, % br. milli ára	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Laun	1,2%	5,2%	5,3%	4,2%	4,2%	4,2%
Vinnumagn	-7,8%	2,6%	3,0%	2,3%	1,1%	1,1%

Áhrif efnahagskreppunnar á útsvarstekjur borgarinnar eru umtalsverð árið 2020. Í útkomuspá ársins er gert ráð fyrir að staðgreiðsla útsvars aukist einungis um 1,1%. Til samanburðar var aukningin um 7,2% að jafnaði árin 2005-2019.

Áhrif efnahagskreppunnar koma skýrt fram þegar litið er til uppruna útsvarstekna³. Árið 2018 var hlutfall launagreiðsla einstaklinga á vinnumarkaði um 81,7% af útsvarsstofninum og atvinnuleysisbætur aðeins um 0,8% af útsvarsstofninum. Árið 2020 er gert ráð fyrir að hlutfall launagreiðslna verði komið niður í 74,7% á meðan atvinnuleysisbætur verða um 5,2% af

Uppruni útsvars	2018	2020
Launagreiðslur	81,7%	74,7%
Atvinnuleysisbætur	0,8%	5,2%
Annar uppruni	17,6%	20,2%

³ Útsvarsstofn samanstendur af launagreiðslum einstaklinga á vinnumarkaði og öðrum greiðslum s.s. lífeyrisgreiðslum, örorkubótum og atvinnuleysisbótum.

útsvarstofninum. Vakin er athygli á því að í útkomuspá ársins 2020 hefur verið tekið tillit til aðgerða ríkisins s.s. hlutabótarleiðar, launa í uppsagnarfresti og í sóttkví, tekjutengingar atvinnuleysisbóta og fyrirframúttektar séreignarsparnaðar.

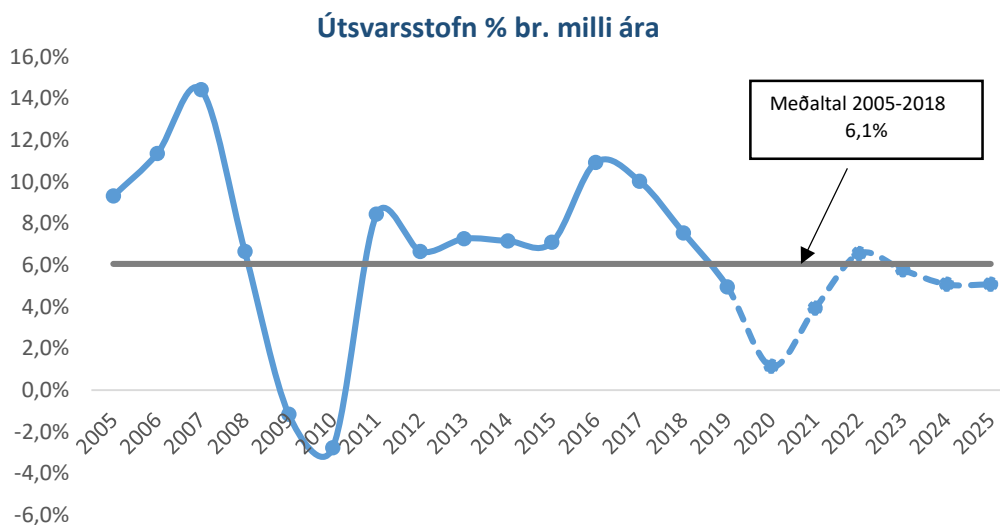
Árið 2021 er áfram gert ráð fyrir verulegum áhrifum af efnahagskreppunni á útsvarstekjur borgarinnar. Áætlun ársins gerir ráð fyrir 4,0% hækkun milli ára og byggir matið á hækkunum launa og breytingu á vinnumagni skv. Þjóðhagsspá Hagstofu frá 1. okt sl. Áætlunin er varfærin enda óvissan um framvindu faraldursins mikil í þjóðhagsspá Hagstofu. Þá er ekki nema að litlu leyti tekið tillit til vinnumarkaðsaðgerða ríkisins enda lá ekki fyrir hvort þeim yrði framlengt þegar tekjuáætlunin var gerð.

Við mat á þróun launa, vinnumagns og atvinnuleysis í fimm ára áætlun er stuðst við þjóðhagsspá Hagstofu. Þannig er gert ráð fyrir hóflegum vexti útsvarstekna og að áhrif efnahagskreppunnar vari út áætlunartímabilið. Eftirfarandi tafla sýnir forsendu um launaþróun og vinnumagn ásamt næmni fyrir 1%-stigs breytingu á þessum forsendum.

Helstu forsendur, % br. milli ára	2020	2021	2022	2023	2024	2025	Næmni 2021	m.kr.
Laun	1,2%	5,2%	5,3%	4,2%	4,2%	4,2%	Laun (+1%-stigs br.)	610
Vinnumagn	-7,8%	2,6%	3,0%	2,3%	1,1%	1,1%	Vinnumagn (+1%-stigs br.)	590

Í fimm ára áætlun er gert ráð fyrir að vinnumagn verði komið á sama stað árið 2023 og það var fyrir faraldurinn. Sé horft til 2020 – 2025 eykst vinnumagn að jafnaði um 0,4% á ári sem er nokkuð undir meðalíbúafjölgun sl. 15 ára (0,9%).

Eftirfarandi mynd sýnir hlutfallslega breytingu á útsvarstofninum ásamt spám þar að lútandi m.v. forsendur fjárhagsáætlunar.

TILLÖGUR UM FASTEIGNAGJÖLD

1. Tillaga um álagningarhlutfall fasteignaskatta og lóðarleigu 2021

Lagt er til að álagningarhlutfall fasteignaskatta og lóðarleigu vegna ársins 2021 verði sem hér segir:

1. Hlutfall fasteignaskatts skv. a-lið 3. mgr. 3. gr. laga um tekjustofna sveitarfélaga nr. 4/1995 með síðari breytingum verði 0,18%
2. Hlutfall fasteignaskatts skv. b-lið 3. mgr. 3. gr. laga um tekjustofna sveitarfélaga nr. 4/1995 með síðari breytingum verði 1,32%
3. Hlutfall fasteignaskatts skv. c-lið 3. mgr. 3. gr. laga um tekjustofna sveitarfélaga nr. 4/1995 með síðari breytingum verði 1,60%.
4. Hlutfall lóðarleigu fyrir íbúðarhúsalóðir verði 0,2% af fasteignamatsverði.
5. Hlutfall leigu fyrir verslunarlóðir, iðnaðarlóðir og lóðir fyrir opinberar byggingar verði 1,0% af fasteignamatsverði.

Greinargerð:

Tillagan felur í sér lækkun á álagningarhlutfalli fasteignaskatts sem falla undir c-lið 3. mgr. 3. gr. laga um tekjustofna sveitarfélaga úr 1,65% í 1,60%. Önnur álagningarhlutföll eru óbreytt milli áráanna 2020 og 2021. Þær fasteignir í Reykjavík sem falla undir c-lið 3. mgr. 3. gr. laga um tekjustofna sveitarfélaga eru allar aðrar fasteignir en eru í a og b lið, s.s. iðnaðar-, skrifstofu- og verslunarhúsnæði, fiskeldismannvirki, veiðihús og mannvirki sem nýtt eru fyrir ferðapjónustu.

2. Tillaga um fyrirkomulag afsláttá til lækkunar fasteignaskatts og fráveitugjalds til elli- og örorkulífeyrisþega árið 2021

Lagt er til að viðmiðunartekjur til lækkunar fasteignaskatts og fráveitugjalds elli- og örorkulífeyrisþega árið 2021 verði eftirfarandi:

Viðmiðunartekjur

I. Réttur til 100% lækkunar

Einstaklingur með tekjur allt að 4.390.000 kr.

Samskattaðir einstaklingar með tekjur allt að 6.130.000 kr.

II. Réttur til 80% lækkunar

Einstaklingur með tekjur á bilinu 4.390.001 til 5.030.000 kr.

Samskattaðir einstaklingar með tekjur á bilinu 6.130.001 til 6.800.000 kr.

III. Réttur til 50% lækkunar

Einstaklingur með tekjur á bilinu 5.030.001 til 5.850.000 kr.

Samskattaðir einstaklingar með tekjur á bilinu 6.800.001 til 8.120.000 kr.

Lagt er til að skilyrði lækkunar fasteignaskatts og fráveitugjalds fari eftir reglum Reykjavíkurborgar um afslátt af fasteignagjöldum eins og þær eru á hverjum tíma.

Greinargerð:

Hækkun bóta almannatrygginga í upphafi árs 2020 var 3,5% og er lagt til að hækka viðmiðunartekjur til lækkunar fasteignaskatts og fráveitugjalds elli- og örorkulífeyrisþega um sama hlutfall. Áætlaður kostnaður vegna þessarar tillögu á árinu 2021 nemur 490 milljónum króna.

3. Tillaga um gjalddagaskiptingu fasteignagjalda

Lagt er til að gjalddagaskipting fasteignagjalda fyrir árið 2021 verði eftirfarandi:

Greiðendur fasteignagjalda skulu gera skil á fasteignagjöldum ársins 2021 með 11 jöfnum greiðslum á eftirfarandi gjalddögum:

1. febrúar, 7. mars, 3. apríl, 2. maí, 1. júní, 4. júlí, 2. ágúst, 1. september og 2. október, 1. nóvember og 4. desember.

Þá er lagt til að nemi álagning fasteignagjalda 25.000 kr. eða lægri fjárhæð á fastanúmer greiði gjaldendur þau með einum gjalddaga þann 1. febrúar 2021.

Lagt er til að gjalddagar krafna vegna framkvæmdar afsláttar til tekjulágra elli- og örorkulífeyrisþega af fasteignaskatti og fráveitugjaldi verði 1. nóvember, 4. desember og 2. janúar.

Lagt er til að þeir sem eiga inneignir fái þær greiddar út 5. nóvember 2021.

Greinargerð:

Sveitarstjórn ákveður fjölda gjalddaga fasteignaskatts skv. 4. mgr. 4. gr. laga nr. 4/1995 um tekjustofna sveitarfélaga. Þar segir einnig að sveitarstjórn sé heimilt að ákveða að skatturinn greiðist allur á einum gjalddaga ef álagning er undir tiltekinni fjárhæð. Skv. 5. mgr. sömu greinar er eindagi fasteignaskatts 30 dögum eftir gjalddaga. Tillagan er í samræmi við gjalddagaskiptan á síðasta ári eftir að gjalddögum var fjölgað úr 9 í 11 sem hluti af aðgerðum vegna Covid-19.

Nánar um fasteignaskatta og lóðarleigu í fimm ára áætlun

Í fjárhagsáætlun 2021 og fimm ára áætlun 2021-2025 er gert ráð fyrir að tekjur af fasteignagjöldum (þ.e. fasteignaskatts og lóðarleigu) þróist með þeim hætti sem sýnt er í eftirfarandi töflu:

Fasteignagjöld í m.kr.	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Íbúðarhúsnæði	4.845	4.991	5.319	5.666	6.012	6.299
Atvinnuhúsnæði	14.218	14.415	14.878	15.340	15.762	16.195
Opinbert húsnæði	2.975	3.038	3.125	3.249	3.366	3.557
Fasteignaskattar alls	22.038	22.444	23.321	24.255	25.140	26.051
Lóðarleiga	2.062	2.080	2.171	2.265	2.355	2.444
Fasteignagjöld (fasteignask. + lóðarleiga)	24.100	24.524	25.491	26.520	27.495	28.495
Þar af hlutur Reykjavíkurborgar í fasteignagjöldum	-2.101	-1.857	-1.915	-1.976	-2.037	-2.095
Nettó fasteignagjöld	21.999	22.667	23.576	24.544	25.458	26.400
% br. milli ára		3,0%	4,0%	4,1%	3,7%	3,7%

Fasteignagjöld ársins 2021 eru áætluð út frá fasteignamati ársins 2021, sem hækkaði um 1,64% á milli ára en á móti vegur lækkun á álagningarhlutfalli fasteignaskatts á atvinnuhúsnæði. Því hækka fasteignagjöld um 0,02% fyrir magnbreytingar. Þegar tekið hefur verið tillit til tekna af fasteignum í byggingu og lokið verður við á árunum 2020 og 2021 ásamt því að draga frá eignir í eigu Reykjavíkurborgar þá hækka nettó fasteignagjöld um 3,0% milli ára.

Árin 2022-2025 er gert ráð fyrir magnaukningu fasteignagjalda í samræmi við áætlanir um uppbyggingu íbúðar- og atvinnuhúsnæðis í Reykjavík. Stuðst er við mat frá umhverfis- og skipulagssviði á mögulegum fjölda fullgerðra íbúða í Reykjavík, talningu Samtaka iðnaðarins og áætlanir um uppbyggingu atvinnu- og opinbers húsnæðis. Gert er ráð fyrir að um 5.500 nýjar íbúðareiningar verði fullgerðar á árunum 2021-2025.

Helstu óvissuþættir við mat á tekjum af fasteignagjöldum varða þróun fasteignamats íbúðar- og atvinnuhúsnæðis. Framboð af húsnæði og þá sérstaklega af minni íbúðum hefur aukist mikið þar sem uppbyggingarverkefni síðustu ára hafa verið að skila sér inn á markaðinn. Markaðurinn hefur verið á miklu flugi síðustu mánuði sérstaklega eftir að vextir á íbúðahúsnæði lækkuðu mikið og hefur Seðlabankinn varað við því að þróunin geti leitt til fasteignabólu. Mun meiri óvissa er hins vegar um verðþróun á atvinnuhúsnæði en á þessu ári hefur verð á atvinnuhúsnæði lækkað mikið og lítið verið um nýja kaupsamninga.

Í fimm ára áætlun er gert ráð fyrir mjög hóflegum hækkunum fasteignamats. Miðað er við að fasteignamat atvinnuhúsnæðis fylgi vísitölu neysluverðs en fasteignamat íbúðarhúsnæðis fylgi þróun launa.

TILLAGA UM LÁNTÖKUR

Lagt er til að borgarstjórn samþykki lántökur á árinu 2021 að fjárhæð 34.400 m.kr. til að fjármagna áformaðar fjárfestingar á árinu 2021, fjármagna stofnframlög borgarinnar vegna byggingar og kaupa á almennum íbúðum og fjármagna stofnframlög til B-hluta fyrirtækja og hlutdeildarféлага. Þá er gert ráð fyrir að Reykjavíkurborg fjármagni hallarekstur ársins að hluta til með lántökum. Jafnframt er lagt til að veita sviðsstjóra fjármála- og áhættustýringarsviðs umboð f.h. Reykjavíkurborgar til þess að undirrita nauðsynlega gerninga sem tengjast skuldabréfaútgáfu borgarsjóðs, sem og til þess að taka á móti og undirrita, gefa út og afhenda hvers kyns skjöl, fyrirmæli og tilkynningar sem tengjast lántökum þessum, enda verði einstakar lántökur lagðar fyrir borgarráð til afgreiðslu.

Greinargerð:

Tillagan miðast við að fjármagna fjárfestingar ársins 2021 með langtímalánum að fullu, stofnframlög borgarinnar til húsnæðissjálfséignarstofnana og fyrirtækja sem uppfylla skilyrði Húsnæðis- og mannvirkjastofnunar vegna byggingar og kaupa á almennum íbúðum skv. lögum nr. 52/2016, stofnframlög til B-hluta fyrirtækja og hlutdeildarféлага og hallarekstur ársins 2021 að hluta til, en skv. lögum nr. 25/2020 er sveitarfélögum heimilt að víkja frá skilyrðum sveitarstjórnarlaga nr. 138/2011, þ.e. 1. tölul. 2. mgr. 64. gr. um jafnvægi í rekstri á hverju þriggja ára tímabili, árin 2020–2022.

Gert er ráð fyrir að fjármögnun fjárfestinga fari aðallega í gegnum eftirtalda skuldabréfaflokka borgarsjóðs:

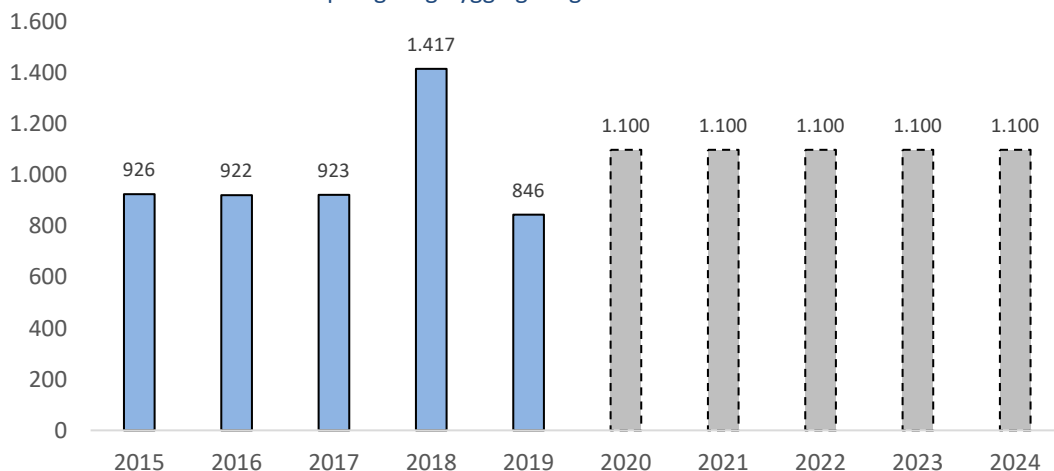
- a. RVK 32 1 sem er millilangur verðtryggður skuldabréfaflokkur.
- b. RVKN 35 1 sem er óverðtryggður millilangur skuldabréfaflokkur.
- c. RVKG 48 1 sem er langur verðtryggður grænn skuldabréfaflokkur sem fjármagnar umhverfisvæn verkefni.
- d. RVK 53 1 sem er langur verðtryggður skuldabréfaflokkur.

Allir ofangreindir skuldabréfaflokkar eru í Kauphöll Íslands með viðskiptavakt að undanskildum RVKG 48 1 en fyrirhugað er að viðskiptavakt með hann hefjist á árinu 2021.

VIÐAUKI 1: FORSENDUR UPPBYGGINGARÁÆTLUNAR 2015-2025⁴

Síðustu ár hefur Reykjavíkurborg unnið markvisst að því að auka uppbyggingu íbúðarhúsnæðis í borginni. Unnið hefur verið á grundvelli húsnæðisáætlunar og markmiða aðalskipulags Reykjavíkurborgar. Í áætluninni hefur verið lagt upp með það að auka heildarframboð íbúða, auka fjölbreytni í íbúðagerðum og búsetuformi og sérstök áhersla hefur verið á að auka framboð smærri íbúða. Í áætluninni er síðan lagt til grundvallar það lykilmarkmið að auka hlutdeild húsnæðisfélaga, sem ekki eru rekin í hagnaðarskyni. Mögulega gilda ákveðnari tregðulögmál á byggingarmarkaði hér á landi, en víða annars staðar og birtist það í dýpri sveiflum í framboði húsnæðis. Gerð húsnæðisáætlana og aukin hlutdeild öflugra fasteignafélaga á markaðnum, ekki síst þeirra sem ekki eru rekin í hagnaðarskyni, gæti leitt til þess að það dragi úr slíkum sveiflum. Upphaflegur tilgangur með þessu átaki og gerð húsnæðisáætlunar var að mæta því erfiða ástandi sem skapaðist á byggingarmarkaði á árunum eftir hrun og skapa heilbrigðari húsnæðismarkað þegar til lengri tíma er litið. Leiðarljós í þessari vinnu hefur verið að slá ekki af þeim kröfum sem settar eru fram í aðalskipulagi, varðandi gæði í hinu byggða umhverfi og umhverfisáhrif uppbyggingar. Vanda þarf til verka þegar fjárfest er í nýrri íbúðarbyggð og mikilvægt að íbúðarhúsnæði fyrir alla félagsþópa rísi í sjálfbærum hverfum, umhverfislega sem og félagslega.

Fjöldi íbúða sem hafin er bygging á - markmið 2020-2024
Upphaf miðast við útgáfu byggingarleyfis. Áætlun miðast eingöngu við skipulags- og byggingarlegar forsendur

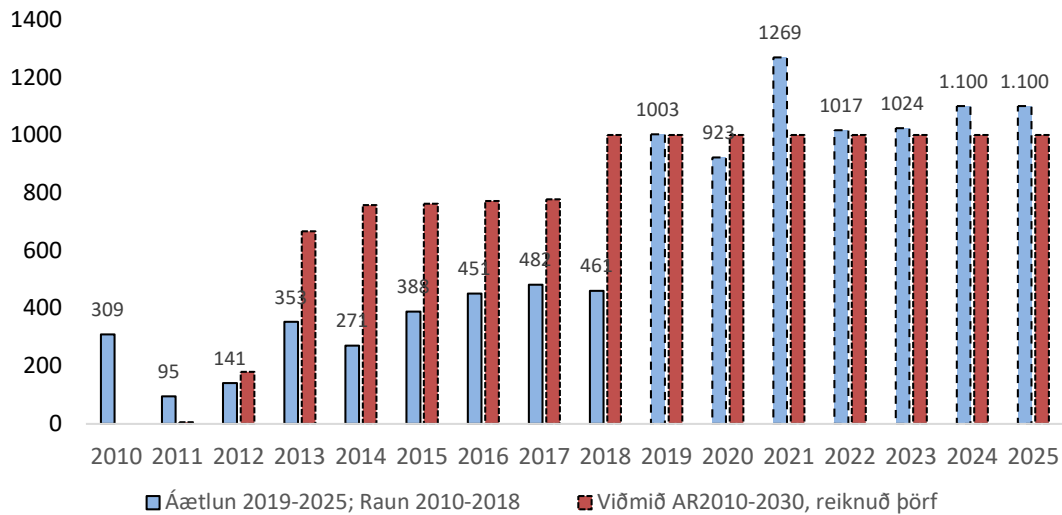
Það er einkenni húsnæðis- og byggingarmarkaða að taka miklum sveiflum eftir efnahagslegu árferði. Það er því oft erfitt að setja fram nákvæmar áætlanir um uppbyggingu íbúðarhúsnæðis, ekki síst þegar kemur að því að spá fyrir um fjölda fullgerðra íbúða. Á síðustu árum hafa aðstæður á byggingarmarkaði verið að breytast og ljóst að húsnæðismarkaðurinn á höfuðborgarsvæðinu er búinn að ná ákveðnu jafnvægi. Uppsöfnuð eftirspurn eftir húsnæði hefur minnkað verulega og dregst enn frekar saman, ef það íbúðarhúsnæði sem nú er í byggingu og farvatninu, verður fullgert í tíma.

Í dag er sennilega í gangi mesta uppbyggingarskeið í sögu borgarinnar varðandi íbúðarhúsnæði, horft til fjölda þeirra íbúða sem eru í byggingu. Vel á þriðja þúsund íbúðir eru nú í smíðum, þar af yfir þúsund sem eru á vegum félaga sem ekki eru rekin í hagnaðarskyni. Síðustu ár hafa verið metár í útgáfu nýrra byggingarleyfa fyrir íbúðir og hefur fjöldi útgefina leyfa farið í um og yfir 900 íbúðir fimm ár í röð og árið 2018 var metár með útgáfu leyfa fyrir

⁴ Þessi kafli er unninn af umhverfis- og skipulagssviði, *Stefnumótun, greining og miðlun 9*

1417 íbúðir. Í ár stefnir í útgáfu leyfa fyrir 800 - 1000 íbúðir, miðað við miðárstölur Byggingarfulltrúa. Áframhaldandi óvissa um efnahagsþróun gæti þó gert það að verkum að hægi á útgáfu leyfa á seinni hluta ársins. Sú óvissa getur einnig leitt til þess að færri nýbyggingarverkefni hefjist og gefa tölur Samtaka iðnaðarins til kynna að hægt hafi nýframkvæmdum við íbúðarhúsnæði á höfuðborgarsvæðinu á fyrri hluta ársins.

Markmið um fjölda fullgerðra íbúða í Reykjavík 2020-2025
 Áætlunin horfir fyrst og fremst til skipulags- og byggingarlegra forsenda

Aukið framboð íbúða er tryggasta leiðin til að skapa ásættanlega húsnæðisverð á hinum almenna markaði, bæði á miðlægum svæðum og í útjaðri byggða. Eðlilegt er því að setja hærri markmið um fjölgun íbúða á ári og að núverandi langtíma viðmið aðalskipulagsins, um 800 íbúðir á ári fari í að minnsta kosti 1000 íbúðir, þegar til lengri tíma er litið. Í drögum af aðalskipulagsbreytingum, sem nú eru komnar til kynningar er gengið útfrá því og áfram er stefnt að því að um 250 þeirra íbúða, verði á vegum húsnæðisfélaga, sem ekki eru rekin í ágóðaskyni. Það ræðst vitanlega af stöðu á húsnæðismarkaði, atvinnustigi, efnahagshorfum hverju sinni hvort slík markmið gangi eftir á einstökum árum eða árabílum. Áætlanir um umfang og gerð uppbyggingar til skemmri tíma mun á hverjum tíma taka mið af almennum horfum á húsnæðismarkaði og efnahagslífi, landsspá Hagstofunnar, meginmarkmiðum aðalskipulags og þróunaráætlun svæðisskipulagsins til fjögurra ára. Markviss áætlun um jafnari fjölgun íbúða, studd af opinberum aðilum, er hinsvegar einnig til þess gerð að draga úr sveiflum á byggingarmarkaði, skapa stöðugri húsnæðismarkað og almennt til að jafna hagsveiflur í samfélaginu.

Umrædd aðalskipulagsbreyting felur í sér endurmat íbúaspár, helstu íbúaforsendna og almenna uppfærslu á áætlunargrunni skipulagsins.⁵ Tilefni þeirra breytinga eru meðal annars áformaðar breytingar á skipulagi í Elliðaárvogi sem felur í sér verulega fjölgun íbúða. Ennfremur liggur fyrir endurmat á uppbyggingarmöguleikum á fjölmörgum öðrum svæðum og nýir byggingarreitir fyrir íbúðarbyggð hafa verið tilnefndir í tengslum við gerð ramma-, hversfis- og deiliskipulags og mótun húsnæðisáætlunar. Ljóst er að möguleikar fyrir íbúðarbyggð innan núverandi vaxtarmarka borgarinnar, er mun meiri en gengið var útfrá við mótun aðalskipulagsins á sínum tíma. Hér þarf þó einnig að hafa í huga að fjöldi íbúðareininga sem mögulegt er að byggja, eykst í takti við meðalstærð íbúðanna, en viðmið um hana hafa farið mjög lækkandi síðustu ár.

Reikna má með því að íbúafjölgun næstu áratuga verði áfram knúin af aðflutningi fólks erlendis frá. Það mun gera það að verkum að hægja mun lítillega á öldrun samfélagsins, þ.e.

⁵ Sjá adalskipulag.is

yngra fólk skipar fyrst og fremst þá félagshópa sem flytja til landsins. Aðrar grunnforsendur íbúaspár hafa ekki breyst mikið og áfram eru að verki þær djúplægu lýðfræðilegu breytur sem einkenna íbúapróun á Vesturlöndum, ekki síst borgarsamfélögin, um öldrun mannfjöldans, fækkun barna, minnkandi fjölskyldustærðir og fjölgun einstaklingsheimila.

Horft til stöðu skipulagsgerðar, þá hafa sennilega aldrei verið jafnmargar íbúðir tilbúnar í skipulagi. Í húsnæðisáætlun eru byggingarsvæðin flokkuð eftir stöðu þeirra í skipulagi. Á svæðum sem nú þegar eru komin á framkvæmdastig er gert ráð fyrir 5 þúsund íbúðum, þar af eru vel á þriðja þúsund í byggingu. Til viðbótar því eru heimildir fyrir hátt í 4 þúsund íbúðum í gildandi deiliskipulagi. Á svæðum sem eru í skipulagsferli eða með samþykkt rammaskipulag er ráðgert að byggja allt að 9 þúsund íbúðir. Á öðrum svæðum, sem ekki eru komin til formlegrar skipulagningar mætti rúma allt að um 19 þúsund íbúðir.

VIÐAUKI 2: FRAMSETNING OG VINNSLA FJÁRHAGSÁÆTLUNAR

Fjárhagsáætlun Reykjavíkurborgar er sett fram í samræmi við 62. og 63. gr. sveitarstjórnarlaga nr. 138/2011 og reglur Reykjavíkurborgar um gerð fjárhagsáætlunar sem samþykktar voru af borgarráði 18. júní 2015. Áætlunin samanstendur af samstæðuáætlun A og B hluta, sbr. 60. gr. laganna. Reikningsskil Félagsbústaða og Orkuveitu Reykjavíkur (OR) byggja á IFRS uppgjörstöðlum en uppgjör A-hluta og annarra B-hluta fyrirtækja byggja á kostnaðarverðsaðferð. Framsetning samstæðuáætlunar byggir á ofangreindum reikningsskilaaðferðum. Bílastæðasjóður tilheyrir A hluta frá ársbyrjun 2014 í samræmi við ákvörðun borgarráðs frá 18. apríl 2013 um breytingu á stjórnskipulegri stöðu sjóðsins en fyrir þann tíma taldist hann til B hluta samstæðunnar.

Skilgreiningar á A- og B-hluta

A-hluti samanstendur af Aðalsjóði og Eignasjóði.

Í Aðalsjóði birtist rekstur málaflokka og þjónusta við íbúa borgarinnar sem fjármagnaður er með skatttekjum og þjónustutekjum. Í Eignasjóði er haldið utan um rekstur, viðhald og stofnframkvæmdir fasteigna og gatna, auk sérstakra skipulagsverkefna. Í áætlun A-hluta er milliviðskiptum, s.s. vegna innri leigu og fasteignaskatta, jafnað út á milli A-hluta stofnana.

Til B-hluta teljast fjárhagslega sjálfstæð fyrirtæki og rekstrareiningar sem að hálfu eða meirihluta eru í eigu borgarinnar. Fyrirtæki og rekstrareiningar sem falla undir B-hluta eru: Aflvaki, Faxaflóahafnir, Félagsbústaðir hf., Íþrótt- og sýningarhöllin hf., Malbikunarstöðin Höfði hf., Orkuveita Reykjavíkur, Slökkvilið höfuðborgarsvæðisins bs., Sorpa bs. og Strætó bs. Rekstur Slökkviliðs og Strætó er að mestu leyti fjármagnaður með framlögum frá eignaraðilum og er hlutur Reykjavíkurborgar gjaldfærður hjá Aðalsjóði. Hluti af þjónustutekjum Íþrótt- og sýningarhallar og Sorpu er hluti af gjöldum málaflokka innan Aðalsjóðs. Að öðru leyti eru fyrirtækin fjármögnuð með þjónustutekjum. Í áætlun samstæðu er milliviðskiptum jafnað út milli A-hluta og B-hluta.

VIÐAUKI 3: SKILGREININGAR Á HUGTÖKUM

Ársreikningi og fjárhagsáætlun er ætlað að veita upplýsingar um afkomu stofnana og fyrirtækja Reykjavíkurborgar og um fjárhagslega stöðu þeirra og áætlanir um framvinduna.

Með framsetningu á kennitölum má á samþjappaðan og einfaldan hátt veita upplýsingar úr ársreikningi og fjárhagsáætlun um arðsemi og fjárhagsstöðu. Kennitölur byggja á þeim reikningsskilaaðferðum sem notaðar eru af viðkomandi aðila. Þetta býður upp á marga túlkunarmöguleika. Varhugavert er að draga of miklar ályktanir af einni kennitölu fyrir eitt tiltekið ár. Þær verður yfirleitt að skoða í samhengi við aðrar mikilvægar kennitölur og þróun þeirra yfir tímabil, a.m.k. þrjú ár. Kennitölur ætti líka að bera saman við kennitölur annarra aðila í skyldri starfsemi til að sjá þær í eðlilegu samhengi. Þá er ástæða til að vara við því að sumar kennitölur geta verið viðkvæmar fyrir breytingum á lágum fjárhæðum.

Í þessar skýrslu fjármála- og áhættustýringarviðs er stuðst við eftirfarandi kennitölur:

Arðsemi eigin fjár (Return on equity ratio): Hlutfall rekstrarniðurstöðu eftir fjármagnsliði á móti eigin fé í upphafi árs

Mælt sem hlutfall rekstrarniðurstöðu eftir fjármagnsliði á móti eigin fé í upphafi árs. Sýnir getu fyrirtækis til að ávaxta fjármuni sem eru bundnir í því. Það er spurning hvort þetta hlutfall er nothæft sem kennitala fyrir sveitarfélag. Það ber a.m.k. að túlka það varlega í því samhengi, sérstaklega vegna þess að eignir í A-hluta sveitarsjóðs eru metnar samkvæmt kostnaðarverðsreglu. Hér má hafa í huga að fjármagnsvextir á skuldabréfum í milliviðskiptum Aðalsjóðs og Eignasjóðs eru 4%. Arðsemiskrafa eigin fjár í einkageira er samsett úr áhættulausum vöxtum ásamt áhættuálagi markaðar. Arðsemi eiginfjár gefur vísbendingu um hvort jafnvægisregla skv. sveitarstjórnarlögum sé uppfyllt.

Arðsemi fjármagns (Return on Capital Employed (ROCE))

Mælt sem hlutfall EBIT af heildareignum. Sýnir arðsemi þess fjármagns sem bundið er í rekstrinum.

EBIT

Rekstrarniðurstaða fyrir fjármagnsliði og skatta.

EBITDA

Rekstrarniðurstaða fyrir fjármagnsliði, skatta, afskriftir og endurmat.

Framlegð (EBITDA) og veltufjórhlutföll

Eftirlitsnefnd sveitarfélaga leggur áherslu á kennitölurnar framlegð og veltufé frá rekstri í hlutfalli af rekstrartekjum í samhengi við skuldareglu sveitarstjórnarlaga. Ef miðað er við 150% skuldir og skuldbindingar í hlutfalli af tekjum þá þarf veltufé frá rekstri að vera a.m.k. 7,5% af heildartekjum til að standa undir samningsbundnum afborgunum langtímalána með 20 ára greiðslutíma. Þá er í viðmiðum Eftirlitsnefndarinnar gert ráð fyrir að fjárfestingar nemi 5% af heildarskuldum og þær séu fjármagnaðar með lántöku, þannig að skuldir og skuldbindingar verði áfram 150% af tekjum.

Eiginfjárlutfall (Equity ratio)

Mælt sem hlutfall eigins fjár á móti heildarfjármagni. Hlutfallið sýnir fjárhagslegan styrk eða tappol fyrirtækis. Það er ekki til faglega einhlítur mælikvarði á æskilegt eða nauðsynlegt eiginfjárlutfall, hvorki hjá sveitarfélögum eða fyrirtækjum. Almennt hefur 50% eiginfjárlutfall sveitarfélags talist ásættanlegt. Síðan má velta fyrir sér merkingu eiginfjárlutfalls hjá sveitarfélagi gagnvart lánadrottnum, þar sem sveitarfélag getur almennt ekki selt eignir eins og skóla til að standa skil á skuldum. Öðru máli gegnir um fyrirtæki, enda fjármagna þau gjarnan stóran hluta af varanlegum rekstrarfjármunum með lánsfé. Eiginfjárlutfall þeirra skiptir máli gagnvart lánveitendum en mikill munur er á hvað telst ásættanlegt í þeim efnum og fer það m.a. eftir atvinnugreinum og því hvort um fjármagnsfreka starfsemi er að ræða. Þannig geta fjármagnsfrek iðnfyrirtæki og fjármálastofnanir verið með eiginfjárlutfall undir 20%. Líta má á Orkuveitu Reykjavíkur (OR) sem fjármagnsfrekt orkuframleiðslufyrirtæki á uppbyggingarskeiði með mikla lánsfjárbörf sem hefur áhrif á hvernig túlka ber eiginfjárlutfall samstæðunnar.

FFO mælikvarðinn (Funds from operation)

FFO er mælikvarði á veltufé frá rekstri sem skilgreindur hefur verið af Moody's og notaður er við mat á fjárhagsstöðu Orkuveitu Reykjavíkur (OR). Hann er reiknaður sem veltufé frá rekstri án vaxta og skatta, að viðbættum vaxtatekjum og tekjum af arðgreiðslum, en að frádregnum gjaldfærðum vöxtum, eignfærðum vöxtum, greiðslum vegna annarra fjármagnsliða og tekjuskatti.

FFO vaxtaþekja

FFO vaxtaþekja mælir getu Orkuveitu Reykjavíkur (OR) til að standa við vaxtagreiðslur félagsins með handbæru fé þess. Hann er reiknaður með handbæru fé frá rekstri í sjóðstreymi að viðbættum vaxtagjöldum, deilt með vaxtagjöldum úr rekstrarreikningi.

FFO/nettó skuldir

FFO/nettó skuldir er mælikvarði sem einnig hefur verið skilgreindur af Moody's. En þar er hlutfall FFO vaxtaþekju fundið með heildar nettó skuldum. Nettó skuldir eru skilgreindar neðar.

Handbært fé í lok tímabils

Handbært fé í lok tímabils lýsir þeirri peningamyndun sem reksturinn skilar af sér á tímabilinu þegar búið er að taka tillit til breytinga á rekstartengdum eignum og skuldum, fjárfestingahreyfinga og fjármögnunarhreyfinga.

Hreinar skuldir og skuldbindingar

Hreinar skuldir og skuldbindingar eru skilgreindar sem heildarskuldir og skuldbindingar að frádregnum veltufjármunum og langtímakröfum. Hreinar skuldir lýsa þannig skuldastöðu A-hluta þegar tekið hefur verið tillit til peningalegra eigna.

Hreinar vaxtaberandi skuldir

Vaxtaberandi skuldir að frádregnum vaxtaberandi eignum. Það eru langtímalán og leiguskuldir ásamt næsta árs afborgun þeirra að frádregnum öðrum langtímakröfum og næsta árs afborgun þeirra, verðbréfum, bundnum bankainnstæðum og handbæru fé.

Jafnvægisviðmið

Skv. 64 gr. sveitarstjórnarlaga skulu samanlögð heildarútgjöld samstæðu á hverju þriggja ára tímabili ekki vera hærrí en nemur samanlögðum reglulegum tekjum og skal ráðherra setja reglugerð um framkvæmdina. Í reglugerð nr. 502/2012 um fjárhagsleg viðmið og eftirlit með fjármálum sveitarfélaga segir að orku- og veitufyrirtæki séu ekki tekin með við mat á fjárhagsstöðu ef sveitarstjórn óskar þess og það hefur umtalsverð áhrif á niðurstöðuna. Þetta ákvæði gildir til 1. janúar 2022.

Nettó skuldir

Vaxtaberandi skuldir að frádregnum vaxtaberandi eignum, handbæru fé, bundnum innistæðum og skuldabréfaeign fyrirtækisins.

RFC/nettó skuldir

RFC er FFO að frádregnum arðgreiðslum. Mælikvarði er reiknaður eins og FFO/nettó skuldum nema leiðrétt fyrir greiddum arði félagsins.

Skuldsetningarhlutfall (Gearing ratio)

Mælt sem hlutfall langtímaskulda á móti eigin fé. Sýnir fjárhagslega áhættu skuldsettra fyrirtækja. A-hluti sveitarsjóðs tekur ekki lán til að fjármagna rekstur eða áhættufjárfestingar heldur til að fjármagna nauðsynlega uppbyggingu í varanlegum rekstrarfjármunum, s.s. skólum. Sú fjárfesting er ekki gerð í hagnaðarskyni. Þess vegna er mikilvægt að A-hluti hafi gott greiðsluhæfi og sterka eiginfjárstöðu vegna langtímalána. Langtímalán eru lykilatriði fyrir uppbyggingu varanlegra rekstrarfjármuna í fyrirtækjum og markmiðið er að þau hámarki arðsemi eigin fjár. Á uppbyggingarskeiði varanlegra rekstrarfjármuna í fjármagnsfrekum rekstri getur þessi kennitala orðið mjög há. Fyrirtæki með hátt skuldsetningarhlutfall eru viðkvæm fyrir hagsveiflum enda þurfa þau að greiða af skuldum sínum þótt tekjur lækki eða vextir hækki. Lág hlutfall eigin fjár í fyrirtæki og hátt hlutfall lánsfjár sýnir alltaf ákveðinn fjárhagslegan veikleika.

Skuldaviðmið

Skuldaviðmið er reiknað sem hlutfall skulda og skuldbindinga að frádregnum veltufjármunum, fyrirfram greiðslu til Brúar vegna framtíðarskuldbindinga og núvirtum framtíðar lífeyrisskuldbindingum eftir 15 ár á móti tekjum, í samræmi við reglugerð nr. 502/2012, með síðari breytingum. Orku- og veitufyrirtæki eru ekki tekin með við mat á fjárhagsstöðu ef sveitarstjórn óskar þess og það hefur umtalsverð áhrif á niðurstöðu. Þetta síðasttalda ákvæði gildir til 1. janúar 2022.

Skuldaþekja (Debt service coverage ratio)

Skuldaþekja mæld sem hlutfall rekstrarhagnaðar (EBIT), m.ö.o. rekstrarniðurstaða fyrir fjármagnsliði, á móti afborgunum og nettó vaxtagreiðslum er oft notuð til að mæla greiðsluhæfi fyrirtækis. Ef hlutfallið er innan við 1 dugir rekstrarniðurstaðan ekki fyrir afborgunum og vaxtagreiðslum. Almenn er litið svo á að þetta hlutfall þurfi að vera vel yfir 1 til að mæta ekki aðeins afborgunum og vaxtagreiðslum heldur einnig fjárfestingarþörf sem afskriftum er ætlað að gefa vísbendingu um. Í fjármagnsfrekum greinum þarf hærra hlutfall en ella. Taka ber fram að hjá B-hluta fyrirtækjum að Orkuveitu Reykjavíkur (OR) og Félagsbústöðum undanskildum er ekki hægt að aðgreina vaxtagreiðslur frá gengis- og verðbótaliðum en það getur takmarkað skýringargetu kennitölunnar.

Skuldaþekja mæld sem hlutfall rekstrarniðurstöðu fyrir fjármagnsliði, skatta, afborganir og afskriftir (EBITDA) á móti afborgunum og nettó vaxtagreiðslum er einnig oft notuð til að mæla greiðsluhæfi fyrirtækis. Ef hlutfallið er innan við 1 dugir rekstrarniðurstaðan ekki fyrir afborgunum og vaxtagreiðslum. Almenn er litið svo á að þetta hlutfall þurfi að talsvert hærra en fyrrnefnd skuldaþekja enda ekki tekið tillit til fjárfestingarþarfar. Varasamt er að nota þennan mælikvarða nema til skoðunar á skammtíma samhengi. Taka ber fram að hjá B-hluta fyrirtækjum að Orkuveitu Reykjavíkur (OR)

undanskildu er ekki hægt að aðgreina vaxtagreiðslur frá gengis- og verðbótaliðum en það getur takmarkað skýringargetu kennitölunnar.

Uppgreiðslutími langtímaskulda (Downpayment of debt)

Uppgreiðslutími langtímaskulda er reiknaður sem hlutfall af langtímaskuldum og næsta árs afborgun langtímaskulda á móti veltufé frá rekstri. Kennitalan sýnir hvað fyrirtækið er lengi að greiða upp skuldir sínar m.v. að öllum fjárfestingum væri hætt og rekstur væri óbreyttur og ætti að standa undir skuldaskilum.

Vaxtaþekja (Interest expence coverage ratio)

Vaxtaþekja mæld sem hlutfall rekstrarhagnaðar (EBIT), m.ö.o. rekstrarniðurstaða fyrir fjármagnsliði á móti nettó vaxtagreiðslum, er oft notuð til að mæla getu fyrirtækis til greiðslu vaxta. Ef hlutfallið er innan við 1 dugir rekstrarniðurstaðan ekki fyrir vaxtagreiðslum. Almennt er litið svo á að þetta hlutfall þurfi að vera vel yfir 1 til að mæta ekki aðeins vaxtagreiðslum heldur einnig fjárfestingarþörf sem afskriftum er ætlað að gefa vísbendingu um. Í fjármagnsfrækum greinum er jafnvel talið að hlutfallið þurfi að vera um 2. Taka ber fram að hjá B-hluta fyrirtækjum að Orkuveitu Reykjavíkur (OR) undanskildu er ekki hægt að aðgreina vaxtagreiðslur frá gengis- og verðbótaliðum en það getur takmarkað skýringargetu kennitölunnar.

Vaxtaþekja mæld sem hlutfall rekstrarniðurstöðu fyrir fjármagnsliði, skatta, afborganir og afskriftir (EBITDA) á móti nettó vaxtagreiðslum er einnig oft notuð til að mæla hæfi fyrirtækis til greiðslu vaxta. Ef hlutfallið er innan við 1 dugir rekstrarniðurstaðan ekki fyrir vaxtagreiðslum. Almennt er litið svo á að þetta hlutfall þurfi að talsvert hærra en fyrrnefnd vaxtaþekja enda ekki tekið tillit til fjárfestingarþarfar. Varasamt er að nota þennan mælikvarða nema til skoðunar á skammtíma samhengi. Taka ber fram að hjá B-hluta fyrirtækjum að Orkuveitu Reykjavíkur (OR) undanskildu er ekki hægt að aðgreina vaxtagreiðslur frá gengis- og verðbótaliðum en það getur takmarkað skýringargetu kennitölunnar.

Veltufé frá rekstri í hlutfalli af rekstrartekjum (Working capital provided by operating activities/Total revenue)

Mælt sem hlutfall veltufjár frá rekstri af rekstrartekjum. Kennitalan gefur vísbendingu um hversu hátt hlutfall af rekstrartekjum er til ráðstöfunar fyrir afborganir skulda og skuldbindinga og til fjárfestinga. Því hærra sem þetta hlutfall er því meiri er geta fyrirtækis til að vaxtar og viðhalds eigna.

Veltufjárhlutfall (Current ratio)

Mælt sem hlutfall veltufjármuna á móti skammtímaskuldum. Sýnir hæfi fyrirtækis til að inna af hendi nauðsynlegar greiðslur á næstu tólf mánuðum. Hlutfall innan við einn gefur vísbendingu um að rekstrareiningin hafi ekki getu til að standa við skammtímaskuldbindingar sínar á næstu mánuðum. Þegar horft er til A-hluta sveitarsjóðs sem er að stórum hluta fjármagnaður með lögbundnum skatttekjum, ætti að gera kröfu um hærra hlutfall en hjá fyrirtækjum, þ.e. að minnsta kosti 1,20 en sömu kröfu þarf ekki að gera til samstæðunnar.

Veltufjármunir (Current assets)

Veltufjármunir er sérstök flokkun eigna í ársreikningi. Um er að ræða eignir sem hægt er að breyta í reiðufé eða ráðstafa innan eins árs. Veltufjármunir eru sjóðir, bankainnistæður, birgðir og aðrar skammtímakröfur.

VIÐAUKI 4: REGLUR UM GERÐ FJÁRHAGSÁÆTLUNAR

Reykjavíkurborg
Fjármálaskrifstofa

Númer skjals:	FMS-STE-001
GoPro númer:	R15010267
Skjalalykill:	01.01 Stefnumörkun og skipurit
Útgáfa:	8
Útgáfudags:	1.12.2015
Síðast rýnt:	1.12.2015
Ábyrgðarmaður:	Fjármálastjóri

FMS-STE-001 Reglur um gerð og framkvæmd fjárhagsáætlunar hjá Reykjavíkurborg

1. Markmið

- Grundvallarhlutverk A-hluta Reykjavíkurborgar er að veita íbúum Reykjavíkur góða þjónustu með sem hagkvæmustum hætti og leggja grunn að auknum lífsgæðum borgarbúa til lengri og skemmri tíma.
- Fjármálastjórnin skal miða að agaðri og ábyrgri ráðstöfun fjármuna með sjálfbærni, hófsemi, varfærni, gagnsæi, stöðugleika, stefnufestu og framsýni að leiðarljósi.
- Fjármálastjórnin skal byggjast á árangursstjórnun: Í því felst að við fjárhagsáætlunargerðina skulu sett skýr markmið um árangur og mælikvarðar til að meta hann.
- Fjármálastjórnin skal grundvölluð á rammastjórnun: Í því felst að borgarstjórn ákveður heildarskiptingu fjármuna milli fagsviða (málaflokka) út frá heildrænni forgangsröðun, fagráðin ákveða forgangsröðun hvert á sínu sviði og sviðsstjórar hafa ákvörðunarvald og bera ábyrgð á að reksturinn sé innan fjárheimilda og í samræmi við stefnu og forgangsröðun fagráðs.
- Fjárhagsáætlanagerð skal byggð á aðferðafræði kynjaðrar fjárhagsáætlunargerðar með það að markmiði að þessari aðferðafræði verði beitt heildstætt við undirbúning fjárhagsáætlunar 2019.
- Rekstur sviða og stofnana skal miða við að ýtrustu kostnaðarhagkvæmni sé gætt.
- Fjárhagsáætlun skal unnin þannig að ekki þurfi að breyta henni á rekstrarárinu nema að ófyrirséð atvik kalli sérstaklega á slíka ákvörðun. Þannig nýtist fjárhagsáætlunin sem öflugt stjórnþæki við rekstur borgarinnar.
- Fjárhagsáætlanir skulu gefa glögga mynd af rekstri borgarsjóðs og fyrirtækja borgarinnar, efnahag og breytingum á handbæru fé. Einnig skal þar koma fram greinargott yfirlit um tekjuöflun, ráðstöfun fjármuna og fjárheimildir. Við gerð fjárhagsáætlana skal hafa hliðsjón af fjárhagslegri stöðu borgarsjóðs og stofnana og fyrirtækja borgarinnar við upphaf áætlunartímabilsins.
- Fimm ára áætlun felur í sér samþykka stefnumótun borgarstjórnar í hverjum málaflokki.
- Fimm ára áætlun, fjárhagsáætlun og starfsáætlun eru mikilvægustu stjórnþæki borgarstjórnar til að ná fram markmiðum sínum.

2. Ábyrgð og verkaskipting

- Borgarstjórn fer með æðstu yfirstjórn á fjármálum borgarinnar, stofnana hennar og fyrirtækja. Borgarstjórn felur borgarráði og borgarstjóra ábyrgð á daglegum rekstri borgarinnar.
- Borgarráð staðfestir tekjuforsendur og úthlutar fjárhagsrömmum.
- Fagráð hafa það meginhlutverk að undirbúa stefnumótun og helstu áherslur borgarstjórnar í málaflokknum.
- Borgarstjóri ber ábyrgð á gerð frumvarps að fjárhagsáætlun og fimm ára áætlun í samræmi við lög og samþykktir Reykjavíkurborgar. Borgarstjóri leggur fram frumvörp að fjárhagsáætlun og fimm ára áætlun í borgarráði.

- Fjármálastjóri fer með undirbúning frumvarpa að fjárhagsáætlun og fimm ára áætlun og hefur yfirumsjón með fjármálastjórnun Reykjavíkurborgar, þ.m.t. fjárhagsáætlunargerð. Fjármálastjóri leggur fram í borgarráði verk- og tímaáætlanir um undirbúning fjárhagsáætlunar og fimm ára áætlunar sem skulu byggja á verklagi eins og lýst er viðauka 2 og viðauka 3.
- Sviðsstjórar og skrifstofustjórar í miðlægri stjórnáætlun skulu gera drög að fjárhagsáætlun og starfsáætlun sem rúmast innan fjárhagsramma og eru í samræmi við stefnumótun borgarstjórnar og áherslur fagráðs í viðkomandi málaflokki. Sviðsstjórar, stjórnendur stofnana og skrifstofustjórar í miðlægri stjórnáætlun bera ábyrgð á að rekstur sé innan samþykktra fjárheimilda. Sviðsstjórar skulu leggja uppgjör og greinargerðir með þeim fyrir fagráð.

3. Framkvæmd fjárhagsáætlunar

3.1 Rammastjórnun og árangursmiðuð fjármálastjórn

- Borgarstjóri og aðrir stjórnendur í umboði hans bera ábyrgð á daglegum rekstri borgarinnar.
- Sviðsstjórar og stjórnendur stofnana bera ábyrgð á að rekstur sviða sé innan fjárhagsramma, þ.e. samþykktra fjárheimilda. Sviðsstjórar og stjórnendur stofnana skulu haga rekstri á sem hagkvæmastan hátt og í samræmi við samþykka starfsáætlun og stefnumörkun fagráða um þjónustu á sviðinu.
- Sviðsstjórar og stjórnendur stofnana skulu fylgjast með tækifærum til umbóta í rekstri og hafa frumkvæði að því að innleiða þau til að bæta þjónustu, auka skilvirkni, stuðla að jafnræði og lækka kostnað. Sviðsstjórar skulu leggja fram innkaupaáætlun með fjárhagsáætlun vegna vöru- og þjónustukaupa og leita ráðgjafar hjá innkaupadeild um hagkvæmstu framkvæmd. Sviðsstjórar skulu skilgreina árangursmælikvarða fyrir þjónustu og rekstur á sínu sviði í starfsáætlun.

3.2 Kynjuð fjárhagsáætlunargerð

- Komi til þess innan fjárhagsársins að nauðsynlegt þykir að gera breytingu á fjárhagsáætlun hvort sem er til hækkunar eða lækkunar fjárheimilda s.s. vegna ófyrirséðra aðstæðna eða nýrra verkefna þá skal slíkri tillögu (viðauka) fylgja greinargerð sem m.a. varpar ljósi á áhrif tillögunnar á kynin og þá hópa sem mannréttindastefna borgarinnar tekur til. Í greiningunni skal huga bæði að hagsmunum notenda þjónustu og þeirra sem veita hana nema í þeim undantekninga tilvikum þar sem slíkt mat á ekki við.

3.3 Breyttar rekstrarforsendur innan rekstrarársins

- Verði verulegar breytingar á rekstrarforsendum innan ársins skal fjármálastjóri meta heildaráhrif á rekstrarniðurstöðu borgarinnar á grundvelli kostnaðarmats sviða eða sérfræðiskrifstofa og kynna borgarstjóra.
- Borgarstjóri getur falið sviðsstjórum og sérfræðingum að gera tillögur til sín um hvernig hægt er að bregðast við breyttum rekstrarforsendum. Borgarstjóri leggur fram í borgarráði tillögu um breytingu á fjárhagsáætlun ef þurfa þykir.
- Borgarráð getur heimilað sviðsstjórum að færa fjárheimildir milli kostnaðarstaða innan sama málflökks eins og hann er skilgreindur í reikningsskilareglum sveitarfélaga enda samræmist það stefnumörkun í málaflokknum og lögum. Frekari tilfærslur fjárheimilda þarf að bera undir borgarstjórn.
- Sviðsstjórum er heimilt í samráði við fjármálastjóra að færa fjárheimildir skilgreindra safnliða (endurúthlutun) til undirstofnana, enda samræmist það stefnumörkun í málaflokknum og lögum. Tillaga sviðsstjóra um tilfærslu skal lögð fyrir fjármálastjóra með rökstuðningi. Þessi ráðstöfun skal kynnt í hlutaðeigandi fagráði og borgarráði og skjöluð með viðaukum við fjárhagsáætlun.

3.4 Færsla fjárheimilda á milli ára

- Rekstrarafgangur á sviði/stofnun færist á milli ára ef rekja má hann með skýrum hætti til góðrar fjármálastjórnunar. Með góðri fjármálastjórnun er m.a. átt við árangursríkrar endurskipulagningar á vinnu og verkefnum stofnunar sem leiðir til hagkvæmari reksturs án þess að skerða áformaða þjónustu. Einnig er vísað til hagkvæmari innkaupa sem lækka verð á aðkeyptri vöru og/eða þjónustu án þess að skerða áformaða þjónustu. Hlutaðeigandi stjórnandi þarf að sýna fram á að afgangurinn stafi af góðri fjármálastjórnun. Forsenda færslu afgangss er að stofnun veiti alla áformaða lögbundna þjónustu og vinni samkvæmt þeim þjónustustöðlum sem fylgja ber. Ekki er hins vegar gert ráð fyrir að afgangur sé færður ef hann er rakinn til ytri áhrifa, s.s. stjórnvaldsaðgerða, minni eftirspurnar eftir þjónustu en áætlað var t.d. vegna færri barna sem sækja skóla eða frístundaúræði en áætlað var, ákvörðun um að hætta við eða fresta þjónustu, mannekle eða þjónustufalls.
- Rekstrarhalli á sviði/stofnun færist milli ára ef hann verður ekki beinlínis rakinn til óhagstæðra ytri áhrifa. Ef árhluatauppgjör stefnir í slíka niðurstöðu ber stjórnanda stofnunar að skila sviðsstjóra tillögum um viðbrögð sem tryggja að starfsemin haldist innan fjárheimilda ársins. Sama regla gildir um sviðsstjóra gagnvart borgarráði varðandi fjárhag sviða. Ef framúrkeyrsla á sér stað tvo samliggjandi ársfjórðunga án þess að aðgerðir skili árangri ber viðkomandi sviðsstjóri ábyrgð á því að greina ástæður þess og eftir atvikum að veittur sé nauðsynlegur stuðningur innan viðkomandi starfsemi eða stofnana til að úr verði bætt. Sviðsstjórar skilgreina verklag í þessu efni. Jafnframt ber að gera borgarráði grein fyrir ástæðunum og þeim aðgerðum sem gripið hefur verið til með greinargerð. Borgarráð getur fallist á að halli flytjist ekki milli ára ef ytri aðstæður eða sérstök atvik koma til sem borgarráð metur gild. Borgarstjóri getur einnig ákveðið að Fjármálaskrifstofa komi að greiningu eða gerð aðgerðaráætlana varðandi fjárhag einstakra sviða eða hluta þeirra gangi áætlanir ekki eftir.
- Við afgreiðslu fjárhagsáætlunar næsta árs er gert ráð fyrir hefðbundinni afgreiðslu. Þegar uppgjör ársins liggur fyrir verður farið yfir rekstrarniðurstöður í hverri stofnun/sviði miðað við ofangreindar forsendur. Að lokinni þeirri vinnu gerir sviðsstjóri tillögu til borgarstjóra um að breytingar á fjárheimildum, þ.e. færslu afgangss/halla stofnana, ásamt tillögu um ráðstöfun afgangss á hverri stofnun og greinargerð stjórnanda hvernig þeir hyggjast vinna hallann niður.
- Borgarstjóri leggur fyrir borgarráð tillögu um viðauka vegna fjárhagsáætlunar vegna færslu og ráðstöfunar afgangss. Borgarstjóri leggur fyrir borgarráð tillögu um viðauka vegna færslu halla.
- Fjármálaskrifstofa skal gera ráðstafanir í bókhaldi og uppgjörum til að halda sérstaklega utan um ákvarðanir um færslu afgangss eða halla.

4. Eftirlit og árangursmiðuð fjármálastjórn

- Borgarráð hefur eftirlit með stjórnslu og fjármálastjórn Reykjavíkurborgar. Í því felst að borgarráð hefur eftirlit með að rekstur borgarsjóðs og einstakra sviða sé innan fjárheimilda og í samræmi við heildræna forgangsröðun á grundvelli skýrslna og árangursmælinga. Borgarráð metur hvenær tilefni er til að grípa til sérstakra ráðstafa.
- Fagråd hafa eftirlit með rekstri fagsviða. Í því felst að fagråd hafa eftirlit með að rekstur sviða sé innan fjárheimilda og í samræmi við markaða stefnu og starfsáætlun. Formenn fagráða og sviðsstjórar kynna í fagrådum og í borgarráði 6 mánaða uppgjör og ársuppgjör ásamt helstu lykiltölum og hvernig til tókst að ná þeim árangri sem stefnt var að í starfsáætlun.
- Borgarstjóri og aðrir stjórnendur í umboði hans bera ábyrgð á uppbyggingu innra eftirlits og þar með gagnvart gerð fjárhagsáætlunar og framkvæmd hennar.
- Fjármálastjóri skal fylgja eftir fjárhagsáætlun með reglubundnum reikningsskilum og frávikagreiningu og tekur saman og kynnir fyrir borgarstjóra og borgarráði rekstrarupplýsingar og frávikagreiningar með reglubundnum reikningsskilum. Þegar árhluatauppgjör og rekstrarniðurstaða ársins liggja fyrir gerir fjármálastjóri borgarráði grein fyrir rekstri, fjárfestingum og frávikum frá áætlun.

- Sviðsstjórar og stjórnendur stofnana skulu reglubundið fylgjast með rekstri. Sviðsstjórum og stjórnendum stofnana ber að bregðast við frávikum sem birtast í mánaðarlegum skýrslum með viðeigandi hætti með það að markmiði að halda rekstrinum innan samþykktra fjárheimilda og í samræmi við markmið og áherslur í starfsáætlun ársins.
- Sviðsstjórar skulu í ársfjórðungsskýrslum fara yfir sett markmið um fjármál og þjónustu og gera grein fyrir með birtum mælingum hvernig til hefur tekist. Sviðsstjórar skulu beita lykiltölugreiningu í rekstri eftir því sem við á og ræða til að leita tækifæra til umbóta á rekstri og bæta þjónustu, auka skilvirkni, stuðla að jafnræði og lækka kostnað.
- Innri endurskoðandi ber ábyrgð á innri endurskoðun innan A hluta og samstæðu Reykjavíkurborgar í umboði borgarráðs. Í því felst m.a. annars að innri endurskoðandi fer með eftirlits- og vöktunarhlutverk í umboði borgarráðs þar með talið gagnvart fylgni við reglur um gerð fjárhagsáætlunar.

Fjármálastjóri hefur heimild til að setja nánari verklagsreglur um framkvæmd einstakra atriða í reglum þessum.

Samþykkt í borgarstjórn 1. desember 2015.

Viðauki 1: Nánar um ábyrgð og verkaskiptingu:

Borgarstjórn

- Ræðir frumvarp að fjárhags- og starfsáætlun við tvær umræður og afgreiðir.
- Ræðir frumvarp að fimm ára áætlun við tvær umræður og afgreiðir.
- Afgreiðir tillögur um álagningarhlutfall útsvars, álagningarhlutfall fasteignaskatta og lóðarleigu, gjalddaga fasteignagjalda, afslætti elli- og örorkulífeyrisþega frá fasteignagjöldum, gjaldskrár, þ.á.m. sorphirðu- og hundaeftirlitsgjöld.

Borgarráð

- Afgreiðir reglur um gerð og framkvæmd fjárhagsáætlunar.
- Ræðir og vísar frumvarpi að fjárhagsáætlun til fyrri umræðu í borgarstjórn og fjallar um breytingartillögur við það milli umræðna í borgarstjórn.
- Ræðir og vísar frumvarpi að fimm ára áætlun til fyrri umræðu í borgarstjórn og fjallar um breytingartillögur við það milli umræðna í borgarstjórn.
- Afgreiðir tillögur um gjaldskrár og breytingar á þjónustu með fjárhagsáætlun.
- Afgreiðir starfsáætlanir.

Borgarstjóri

- Ber stjórnýslulega ábyrgð á undirbúningi fjárhagsáætlunar.
- Ber stjórnýslulega ábyrgð á undirbúningi fimm ára áætlunar um rekstur, framkvæmdir og fjármál.
- Leggur fyrir borgarráð tillögur að reglum um fjárhagsáætlun.
- Leggur fyrir borgarráð frumvarp að fjárhagsáætlun.
- Leggur fyrir borgarráð frumvarp að fimm ára áætlun.
- Leggur fyrir borgarráð tillögur að gjaldskrár, fasteignagjöldum og útsvari.

Fagráð

- Hefur það meginhlutverk að undirbúa stefnumótun og helstu áherslur borgarstjórnar í málaflokknum.
- Fagráð staðfestir að drög að starfs- og fjárhagsáætlun séu í samræmi við ákvarðanir fagráðs um áherslur og forgangs röðun og markaða stefnu í málaflokknum.
- Fagráð hefur eftirlit með því að rekstur sviðsins sé í samræmi við markaða stefnu, fjárhags- og starfsáætlun. Sviðsstjóri leggur reglubundið fyrir fagráð upplýsingar um rekstur sviðsins. Fagráð getur kallað eftir viðbótarupplýsingum eftir því sem með þarf.

Sviðsstjóri

- Skoðar rekstrarfösendur næsta árs á grundvelli fimm ára áætlunar og metur hvort tilefni sé til að gera tillögur til borgarstjóra um breytingar.
- Gerir drög að fjárhagsáætlun m.v. fösendur fjármála- og áhættustýringarviðs um áætlað verðlag, launakjör, gjaldskrár og stefnumótun fagráða í samstarfi við fjármála- og áhættustýringarvið.
- Kynnir fyrir fagráði tillögur að drögum að frumvarpi að fjárhagsáætlun og fimm ára áætlun, ásamt starfsáætlun.
- Kynnir frumvarp að fjárhagsáætlun sviðs og starfsáætlun sviðsins í borgarráði ásamt formanni fagráðs.
- Ber ábyrgð á að rekstur sviðsins sé innan fjárheimilda og í samræmi við markaða stefnu og samþykta starfsáætlun og gerir grein fyrir rekstrarstöðu sviðsins eftir árs hlutauppgjör í fagráði og borgarráði.

Sviðsstjóri fjármála- og áhættustýringarsviðs

- Fer með undirbúningi frumvarpa að fjárhagsáætlun og fimm ára áætlun.
- Hefur yfirumsjón með fjármálastjórnun, fjárhagsáætlunargerð, bókhaldi, fjárreiðum, innheimtum, lánamálum og reikningskilum Reykjavíkurborgar.
- Hefur eftirlit með að rekstur sviða sé í samræmi við samþykka fjárhagsáætlun og starfsáætlun.
- Ber ábyrgð á að taka saman og kynna með reglubundnum hætti rekstrarupplýsingar og frávikagreiningar.

Viðauki 2: Vinnuferli við gerð fjárhagsáætlunar

Janúar

- Samráðsfundur formanna fagráða og lykilstjórnenda vegna greiningar- og undirbúningsvinnu.
  - Eignaskrifstofa fer yfir gildandi áætlun um stofnframkvæmdir fasteigna, lausafjármuna, gatna og umferðamannvirkja og stöðu hennar.
  - Fjármála- og áhættustýringarsvið tekur saman yfirlit yfir efnahagshorfur samkvæmt þjóðhagsforsendum Hagstofu Íslands miðað við gildandi fimm ára áætlun.
  - Kynnt er tíma- og verkáætlun fjárhagsáætlunar og fjárfestingaráætlunar.
- Borgarráð felur sviðum og fagráðum að hefja undirbúning að vinnu við fjárhagsáætlun og fjárfestingaáætlun næsta árs og til næstu fimm ára á grundvelli gildandi fimm ára áætlunar
- Tíma og verkáætlun ársins lögð fram í borgarráði.
- Svið og fagráð hefja vinnu við að rýna og leggja mat á nýja þjónustubætti út frá aðferðafræði kynjaðrar fjárhagsáætlunargerðar.

Febrúar

- Fjármála- og áhættustýringarsvið skilar formi fyrir greinargerð fagsviða um tækifæri til sparnaðar/hagræðingar, skuldbindingar, áhættur og tækifæri í málaflokkum ásamt formi fyrir tillögur fagráða um áherslur og forgangsröðun.
- VINNUFUNDIR FAGRÁÐA:
  - Formenn fagráða og sviðsstjórar undirbúa og skipuleggja vinnufundi fagráða. M.a. undirbúa umræðu um tækifæri til sparnaðar/hagræðingar, skuldbindingar, tækifæri og áhættur og gögn fyrir þarfagreiningu sviðsins vegna fjárfestinga í mannvirkjum, götum, opnum svæðum, áhöldum, tækjum og búnaði.
  - Fagráð yfirfara áherslur og forgangsröðun í málaflokkum á grunni gildandi stefnumörkunar og fimm ára áætlunar.
- Eignaskrifstofa hefur vinnu við fjárfestingaáætlun, sem felur í sér þarfagreiningu vegna þjónustu borgarinnar, greiningu á valkostum og mati á hagkvæmni þeirra.
- Umhverfis- og skipulagssvið í samstarfi við eignaskrifstofu vinnur frumkostnaðaráætlun, þeirra fjárfestingavalkosta sem fagsviðin hafa sett fram auk þess að vinna að greiningu á valkostum og mati á hagkvæmni.

Mars

- Fagráð afgreiða tillögu að áherslum og forgangsröðun í málaflokkum til næstu fimm ára.
- Sviðsstjórar skila til fjármála- og áhættustýringarsviðs greinargerð um tækifæri til sparnaðar/hagræðingar, skuldbindingar, áhættur og tækifæri í málaflokkum ásamt tillögum fagráða um áherslur og forgangsröðun.
- Sviðsstjórar og skrifstofustjórar skila til fjármála- og áhættustýringarsviðs samantekt yfir allar gjaldskrár sem notaðar eru, þ.m.t. viðmiðunargjaldskrár.

Apríl

- Fjármála- og áhættustýringarsvið skilar launalíkönnum til vinnslu á sviðum.
- Eignaskrifstofa skilar drögum að fjárfestingaáætlun og valkostum til næstu fimm ára.
  - Fjárfestingaáætlun skal fela í sér þarfagreiningu vegna þjónustu borgarinnar til næstu fimm ára, valkostum til að mæta þeirri þörf og mati á þeim.
  - Áætlun um fjárfestingu í mannvirkjum (stofnframkvæmd) og búnaði skal innihalda greiningu á áhrifum á árlegan rekstrarkostnað þegar mannvirki hefur verið tekið í notkun. Kostnaðaráhrif vegna fjárfestinga skulu reiknuð að fullu í fjárhagsáætlun og fimm ára áætlun.

- Fjármála- og áhættustýringarsvið skal í tengslum við gerð fjárfestingaáætlana gera nákvæma og tímasetta áætlun um fjárþörf vegna fjárfestinga.
- Sviðsstjórar kynna fyrir fagráðum niðurstöðu á rýningu þjónustupáttu út frá aðferðafræði kynjaðrar fjárhagsáætlunargerðar og tillögur um aðgerðir. Tillögum sviðsstjóra um ný verkefni skal fylgja greinargerð sem m.a. varpar ljósi á áhrif tillögunnar á kynin og á þá hópa sem mannréttindastefna borgarinnar tekur til bæði út frá hagsmunum þeirra sem veita þjónustu og notenda nema í þeim undantekninga tilvikum þar sem slíkt mat á ekki við.
- Sviðsstjórar skila fjármála- og áhættustýringarsviðs samræmdum lykiltölum til að auðvelda ákvarðanatöku pólitískra fulltrúa um forgangs röðun.

Mái

- Fundir með fagsviðum til að fara yfir skuldbindingar og tækifæri, forgangs röðun og áherslur.
- Borgarráð staðfestir vinnuforsendur um tekjur og aðrar forsendur fjárhagsáætlunar næsta árs og næstu fimm ára. Lagðar eru línur um meðhöndlun innri og ytri gjaldskráa vegna vinnslu fjárhagsáætlunar.
- Samráðsfundur borgarstjóra, fjármála- og áhættustýringarsviðs og sviðsstjóra vegna undirbúnings fyrir rammaúthlutun og til að skoða fjárfestingaáætlun og rekstur með tilliti til tækifæra til samstarfs og hagræðingar.

Júní

- Fjármála- og áhættustýringarsvið leggur fram mat á útgjaldabóli A-hluta til næsta árs og næstu fimm ára.
- Borgarráð ákveður forsendur fyrir innri gjaldskrár.
- Borgarráð úthlutar fjárhagsrömmum til sviða og skrifstofa og felur þeim að útfæra fjárhagsáætlun næsta árs og næstu fimm ára á forsendum rammaúthlutunar.⁶
- Borgarráð felur fagsviðum og skrifstofum hefja vinnu við gerð fjárhagsáætlunar næsta árs og næstu fimm ára.
- HÖFÐAFUNDUR um markmið og leiðir:
  - Fjármála- og áhættustýringarsvið tekur saman yfirlit yfir efnahagshorfur samkvæmt þjóðhagsforsendum Hagstofu Íslands og áhrif þeirra á tekjuspá borgarinnar.
- STARFSDAGAR FAGRÁÐA vegna forgangs röðunar.
  - Gögn og niðurstaða Höfðafundar lögð til grundvallar ásamt fjárhagsrömmum.
  - Fagrád fjalla um og afgreiða sérstaklega tillögur um aðgerðir vegna kynjasjónarmiða.
- Sviðsstjórar halda áfram vinnu við útfærslu á starfs- og fjárhagsáætlunar næsta árs og næstu fimm ára.
  - Byggt skal á gildandi reglum og samningum Reykjavíkurborgar.⁷
  - Byggt skal á forsendum fjármála- og áhættustýringarsviðs um þróun kjara skv. kjarasamningum.
  - Byggt skal á forsendum fjármála- og áhættustýringarsviðs varðandi gildandi rammamninga um innkaup á vörum og þjónustu.
  - Byggt skal á gjaldskráum vegna innri viðskipta.

Ágúst

- Þjónustu- og nýsköpunarsvið leggur fram yfirlit yfir þjónustu og gjaldskrá fyrir hvert svið sundurliðað eftir kostnaðarstöðum.
- Eignaskrifstofa leggur fram lista fyrir hvert svið yfir allar eignir og innri leigu Eignasjóðs.

⁶ Við úthlutun ramma er byggt á tilgreindum forsendum um hækkun ytri gjaldskráa.

Við gerð fjárhagsáætlunar ár hvert skal innri leiga vegna borgarmannvirkja og framleiga reiknuð upp miðað við forsendur fjárhagsáætlunar um breytingu vísitölu neysluverðs á milli ára. Fjárheimildum fagsviða verði breytt í samræmi við eftirfarandi:

- Hækkun/lækkun sem nemur breytingu vísitölu neysluverðs til verðtryggingar á milli ára.

- Hækkun/lækkun sem nemur mismun áætlaðrar leigu liðins árs og raun.

⁷ Hér er vísað m.a. í innkaupareglur, kjarasamninga, vinnurétt og reikningsskilareglur.

September

- Sviðsstjórar kynna lokadrög að fjárhagsáætlun næsta árs og fimm ára áætlun ásamt starfsáætlun með þjónustumarkmiðum og árangursmælikvörðum ásamt tillögum að gjaldskrá og greinargerð fyrir fagráðum. Fagráð staðfestir að drög að starfs- og fjárhagsáætlun séu í samræmi við ákvarðanir fagráðs um áherslur og forgangs röðun og markaða stefnu í málaflokknum. Afgreiðsla fagráðs þarf að liggja fyrir fyrir skilafrest sviðsstjóra á drögum að fjárhagsáætlun næsta árs og fimm ára áætlun.
- Sviðsstjórar skila fjármála- og áhættustýringarsviði lokadrögum að starfs- og fjárhagsáætlun næsta árs og til næstu fimm ára með þjónustumarkmiðum og árangursmælikvörðum ásamt tillögum að gjaldskrá og greinargerð.

Október

- Fjármála- og áhættustýringarsvið tekur saman áætlun næsta árs og fimm ára áætlun sviða og skrifstofa og skilar samantekt til borgarstjóra.
- Fjármála- og áhættustýringarsvið leggur fjárhagslegt mat á útgjöld miðað við samantekin drög sviða að fjárhagsáætlun og mismunandi forsendur um gjaldskrá og ytri forsendur (sviðsmyndagreining).
- Fjármála- og áhættustýringarsvið undirbýr frumvarp að fjárhagsáætlun og fimm ára áætlun ásamt greinargerð.
- Borgarstjóri leggur fram frumvarp að fjárhagsáætlun næsta árs með starfsáætlun og fimm ára áætlun fyrir borgarráð ásamt tillögum að gjaldskrá, fasteignagjöldum og útsvari.
- Borgarráð vísar frumvarpi að fjárhagsáætlun og fimm ára áætlun til fyrri umræðu borgarstjórnar.
- Formenn fagráða og sviðsstjórar kynna starfs- og fjárhagsáætlun næsta árs og til næstu fimm ára í borgarráði.

Nóvember

- Fyrri umræða í borgarstjórn um frumvarp að fjárhagsáætlun og fimm ára áætlun.
- Borgarstjórn afgreiðir tillögur að gjaldskrá, fasteignagjöldum og útsvari.
- Borgarstjórn fjallar um frumvarp að fjárhagsáætlun, starfsáætlun og fimm ára áætlun.
- Fjármála- og áhættustýringarsvið rýnir forsendur fjárhagsáætlunar m.v. þjóðhagsspá, frumvarp að fjárlögum og áform um skattalagabreytingar.
- Borgarráð metur hvort tilefni er til að endurskoða frumvarp að fjárhagsáætlun vegna breyttra forsenda þjóðhagsspár eða annarra atvika.

Desember

- Borgarstjórn afgreiðir frumvarp að fjárhagsáætlun, starfsáætlun og fimm ára áætlun.

